

INFORMATOR

NSPRV-CPTE

BESPLATAN
PRIMERAK

sindiso@sbb.rs
www.nsprv.org.rs
www.srpss.org.rs

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE • GODINA 9 • MART 2014 • BROJ 94

ИЗ ИСТОРИЈЕ ОБРАЗОВАЊА: ПЕТОГОДИШЊА УЧИТЕЉСКА ШКОЛА

У сомборској Школи је од школске 1929/30. до 1940/41. године у настави дошло до највећих промена и највећих успеха. Томе није допринео нов наставни план и програм, већ група млађих наставника која се изузетно залагала да своју наставу осавремени, учини интересантном па

тима обезбеди и одговарајући успех. То су били наставник цртања и ручног рада Гргур Станојевић, професор певања и свирања Антон Русњак и наставници гимнастике Војислав Плавшић и Божана Пакашки-Каракашевић.
(Наставак шекста на 2. страни)

ШТА ЈЕ ДОНЕО, А ШТА ОДНЕО ПКУ?

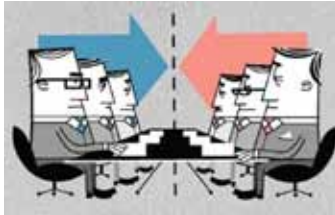
Последњих дана овом Синдикату обраћао се велик број чланова и других запослених, питањима како да остваре своја права раније дефинисана у Посебном колективном уговору за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика (ПКУ). Нажалост, морали смо констатовати да је због настале ситуације дошло до прекида континуитета покривености права запослених у овом сектору образовања због чињенице да је старом ПКУ истекао рок на који је закључен, а нови није био у међувремену потписан. Тако се на запослене у периоду од 12. јануара 2015. до 05.03., када ступа на снагу нови ПКУ, непосредно примењивали само Закон о раду и школски закони у којима је степен уговорених права нижи него степен права

и права уговорених у ПКУ.

Они који су пажљиво читали ПКУ могли су уочити и неке одредбе за које би, најблаже речено, могли посумњати да су у супротности са уставним правом на једнакост појединаца и/или организација, али док Уставни суд евентуално не „пресече“, одредбе остају онакве какве су и написане и објављене у „Службеном гласнику РС“ број 21 од 25.02.2015. године.

Синдикат ће организовати више стручних састанака на којима ће појаснити детаље Уговора, а синдикалним организацијама понудити и адекватан приручник за примену ПКУ. О свему више ускоро.

(Наставак шекста на 6. страни)

РЕКОНСТРУКЦИЈА У ПОПЕЧИТЕЉСТВУ ПРОСВЕШТЕНИЈА „Рационализација“: Уместо девет, десет помоћника

Влада усвојила кадровске промене у Министарству просвете, већина имена остала иста, али су им промењена задужења. Елем, министар просвете др Срђан Вербић „промешао је карте“ и направио прераспodelу функција у министарству на чијем је челу. Имена су, мање-више стара, али су им задужења нова. Његови предлози усвојени су на седници Владе Србије, одржаној у четвртак после подне.

Зоран Костић, досадашњи помоћник за школске управе и средње образовање, у будућем Вербићевом тиму биће први човек просветне

инспекције, тј. помоћник за инспекцијски надзор.

Досадашњи саветник министра др Милован Шуваков постаће помоћник за високо образовање и развој, а његов ресор биће највећи и најзначајнији. Др Зорана Лужанин, досадашња помоћница за развој, убудуће ће бити државни секретар. Преостала два државна секретара остају на својим функцијама - проф. др Зоран Машић и проф. др Александар Белић.

(Наставак шекста на 9. страни)

У овом броју можете још читати:

ОБМАЊИВАЊЕ ЈАВНОСТИ.....	стр. 3
ЗАБЛУДЕ И ЗАБЛУЂЕНИ	стр. 3
ЗАЛПВАЊЕ ВЕРБИЋА	стр. 4
ДА ЛИ СУ ПРОСВЕТНИ РАДНИЦИ КЛАСА ЗА СЕБЕ?	стр. 4
ДВА СИНДИКАТА ПРАВЕ КАТАЛОГ ЗАНИМАЊА	стр. 4
“ПУТОКАЗИ”: XI МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ ОБРАЗОВАЊА	стр. 5
ЖЕСТОК МОМАК ВЕРБИЋ	стр. 6
АНЕКС (НЕ)СПОРАЗУМА	стр. 7
УСИЋАВАЊЕ РАСПУСТА ШТЕТНО ЗА УЧЕНИКЕ	стр. 8
ТИТУЛА ДР НЕМА СЈАЈ САМО У СРБИЈИ.....	стр. 8
ШТРАЈКА ИМА У СВАКОЈ ЧЕТВРТОЈ ШКОЛИ!	стр. 9
ПЛАТЕ ПАЛЕ ИСПОД 40000 ДИНАРА	стр. 10
ПРАВНИЦИ ОДГОВАРАЈУ	стр. 11
600 ЂАКА ЗБОГ ПРЕПИСИВАЊА ИЗБАЧЕНО ИЗ ШКОЛЕ.....	стр. 12
БИЛ ГЕЈТС: 11 СТВАРИ КОЈЕ НЕЋЕТЕ НАУЧИТИ У ШКОЛИ	стр. 12

PETOGODIŠNJA SOMBORSKA UČITELJSKA ŠKOLA 1929–1941. (VI) (Nastavak teksta iz prethodnih brojeva)

Sopstvenom inicijativom i snalažljivošću nastavnik Grgur Stanojević je i u onako nepovoljnim materijalnim uslovima organizovao učionice-radionicu ručnog rada u kojoj je učio učenike obradi najrazličitijih materijala raznovrsnim tehnikama. Po onome kako se i šta se u toj radionici radilo, ova nastava je bila preteča tehničkog obrazovanja. Ponesen uspesima koje je sa svojim učenicima postigao, a u želji da svoja iskustva prenese na druge, nastavnik Stanojević je 1937. godine pokrenuo časopis *Primenjena umetnost* namenjen „za muški ručni rad i umetničko zanatstvo“. Časopis je bio namenjen učenicima, a možda još više učiteljima i nastavnicima ručnog rada. Međutim, on je bio zanimljiv i za širu publiku, za zanatlije i za svakog ko je u rukovratorinama nalazio hobi. Nastavnik Stanojević je bio izdavač, urednik i najčešći autor priloga u časopisu, a mnoge priloge su davali i učenici koji su svesrdno pomagali njegovu izlaženje. *Primenjena umetnost* nije bio teoretski časopis. On se uglavnom sastojao od uputstava kako se sa kojim materijalom ili kojom tehnikom radi, uz ilustraciju – često i mustru - za taj rad. Časopis je uvodio čitaoca u razne tehnike obrade drveta (spajanje, drvorez, duborez, nagorevanje, politiranje, intarzija), obrade metala (graviranje, plastična obrada, galvanizacija i dr.), zatim u rad na koži, svili, staklu, vosku, celuloidu i drugim materijalima. Tu su bila i uputstva za prepariranje insekata i ptica, za izradu lutaka za lutkarsko pozorište, za povezivanje knjiga i nekih drugih korisnih stvari. Časopis je davao recepte za spravljanje boja za raznovrsnu upotrebu, za spravljanje plastičnih masa, za vajanje, za samostalnu izradu alata i manjih aparata, za pojedine tehnike i druge korisne upute. Po odlasku nastavnika Stanojevića iz Sombora 1938. godine prestat je da izlazi ovaj zanimljiv i koristan časopis.

Svestran muzičar, vrsan pedagog i veliki prijatelj mladih, profesor Anton Rusnjak je došao u Sombor januara 1934. godine, ali je za tih sedam godina rada svojim odnosom prema učenicima i metodama rada razvio nastavu muzike na nivo kakav nikad ranije nije dosegla. On je toliko razvio ljubav prema muzici da se, sem pevanja i sviranja na redovnim časovima, pevalo i sviralo i na odmorima, u slobodnom vremenu u internatu, na izletima i svuda gde su se „učiteljci“ nalazili na okupu. Veoma dobar školski orkestar i hor koji je izvodio i najteže kompozicije suvereno su držali prva mesta na srednjoškolskim takmičenjima. Profesor Rusnjak je ostao u sećanju svojih učenika i po svom interesovanju za savremenu domaću i stranu beletristiku koju je nabavljao, davao i učenicima na pitanje i pokretao o tim knjigama zanimljive razgovore.

Profesor Vojislav Plavšić je obogatio nastavu gimnastike vežbama na spravama, lakoatletskim disciplinama i odbojkom koja se u to vreme tek počela igrati. Osim uspesima na školskim sokolskim sletovima, učenici škole su se izuzetno isticali svojim tačkama u manjim sastavima na priredbama zvanim „akademije“ (jedno od najuspelijih nastupanja bilo je 1931. godine na akademiji u „Manježu“ u Beogradu). Sem drugih uspeha u takmičenju na spravama i u lakoj atletici, izuzetno je zapaženo osvajanje drugog mesta u konkurenciji 403 ekipe na srednjoškolskom višeboju 1931. godine u Sarajevu.

U vreme rada nastavnika Stanojevića, Rusnjaka, Plavšića i Božane Pakaški, čuvene svečane priredbe Učiteljske škole – „svetosavke besede“ – podignute su na još viši nivo kako sadržinom programa tako i dekoracijama dvorane i pozornice i muzičkom pratnjom pojedinih tačaka programa.

Za razliku od perioda do 1929. godine veronauka je zbog opšteg tretmana, a delimično i zbog programa drugih nastavnih predmeta, izgubila raniji značaj, a crkveno pojanje, nekada poseban predmet, postalo je sastavni deo programa veronauke. Sem toga ranijeg profesora-autokratu Baračkog zamenio je u ovoj nastavi dobroćudni profesor Konstantin Kostić koji je bio svestan nove svetovne orijentacije škole, a samim tim i veronauke kao sporednog vaspitno-obrazovnog predmeta. U situacijama kada se sadržina nastavne građe kosila sa naučnim istinama obrađivanim u nastavi prirodnih nauka, profesor Kostić je umeo da kaže: „Vi na onim časovima učite onako, a na času veronauke ovako“ – čime je i sam priznavao vrednost nauke nad misticizmom.

Profesor Kostić je sem veronauke predavao i nacionalnu istoriju i književnost, a od svih nastavnika se izdvajao sopstvenim metodom propitivanja učenika. On bi godišnje gradivo delio na četiri do pet većih celina i kad takvu celinu (nazvanu „partija“) ispredaje, usledilo je ispitivanje svih učenika iz lekcija te „partije“. Na jednom času bi propitao tri, najviše četiri učenika, a učenicima je ostavljao da sami sačine raspored javljanja za propitivanje. Na taj način izbegnuto je neredovno učenje, a učenici su bili obezbeđeni od „prepada“ nastavnika imajući i mogućnost da svoj red odgovaranja usklade sa drugim obavezama.

U vezi nastave veronauke interesantno je napomenuti da su učenici pravoslavne veroispovesti imali dva, a rimokatolici jedan čas nedeljno. Začudujuće je da je Ministarstvo prosvete pod br. 5987 od 29. februara 1932. godine donelo odluku kojom odobrava da se učenicima evangelističke veroispovesti nastava veronauke održava na njihovom maternjem jeziku (po pravilu nemačkom).

Razumljivo je da je nastava pedagoške grupe predmeta bila od najvećeg značaja za vrednost učiteljske škole jer je dobrim delom od nje zavisilo koliko

će svršeni učenici biti osposobljeni za učiteljski poziv i sa koliko će uspeha škola kao celina obavljati funkciju pedagoškog centra za kraj u kome se nalazi.

Po nastavnom planu petogodišnje škole ukupni nedeljni fond časova pedagoške grupe predmeta iznosio je dvadesetšest časova – pet časova više nego što ih je bilo u četvorogodišnjoj školi. Čitava ta materija je bila bolje raspoređena a osim toga njen najveći deo se učio u IV i V razredu, kada su učenici bili zreliji. Dok se psihologija sa logikom ranije učila već u II razredu (čak pre nego što je savladana nauka o čoveku) sa tri časa nedeljno, u petogodišnjoj školi opšta psihologija sa logikom učila se u III razredu sa četiri, a pedagoška psihologija (obuhvatala je i dečju psihologiju) u V razredu sa dva časa nedeljno.

Opšta pedagogika (obuhvatala je i istorijsku pedagogiku) u četvorogodišnjoj školi se učila samo u III razredu sa šest časova nedeljno, a u petogodišnjoj školi sa učila u IV razredu sa četiri časa kao opšta pedagogika, a u V razredu sa dva časa nedeljno kao istorija pedagogike.

Metodika se u četvorogodišnjoj školi učila samo u poslednjem tj. u IV razredu sa šest časova nedeljno, koliko i školski rad. U petogodišnjoj školi su se metodika i školski rad učili dve godine: u IV razredu dva časa metodike i četiri časa školskog rada, a u V razredu dva časa metodike i šest časova školskog rada nedeljno.

U poređenju sa nastavnicima opšteobrazovnih predmeta, većina nastavnika pedagoške grupe predmeta isticala se nastojanjima da u svojoj nastavi nešto menja, osavremenjuje i svoje učenike što bolje stručno spremi.

Nastava pedagoške grupe predmeta bila je u to vreme uslovljena snažnim objektivnim faktorima: a) nastavnim programom koji je čitavu pedagošku koncepciju zasnivao na idealističkoj filozofiji i u kojoj je religiozno i nacionalno vaspitanje predstavljalo značajne vaspitne oblasti; b) jakim uticajem Herbartovih pedagoških shvatanja i na njima zasnovanoj dugogodišnjoj ustaljenoj školskoj praksi. Štaviše, i odobreni udžbenici opšte pedagogike (sa posebnim poglavljima didaktike kao opšte teorije nastave) i metodike pojedinih predmeta detaljno su razrađivali Herbart-Cilerovu teoriju formalnih stupnjeva jer je ona još uvek bila zvanična teorijska osnova organizacije i izvođenja nastave. Ipak, ti udžbenici obrađuju i neke nove pravce tzv. nove škole (kod R. Vučića Škole rada) koja po njemu treba da zameni Herbart-Cilerovu teoriju formalnih stupnjeva, zatim Ukupne nastave, kod Pejhelja kompleksne nastave i dr.). Za ovaj period Škole zajedničko je što se u vladajuću herbartovsku pedagogiju unose nova shvatanja i novi pravci i čine napore da se izide iz okvira tradicionalne nastave. Istovremeno se kritički izlažu stavovi pojedinih novih pravaca u pedagogiji i najčešće ukazuje na njihovu jednostranost, ali se izlaz obično traži u njihovom mirenju – kompromisu, bez dovoljno ulaženja u njihovu društvenu zasnovanost. Osim pedagogiji Herberta i herbartovaca, veća se pažnja poklanja individualnoj, socijalnoj i prirodnonaučnoj (eksperimentalnoj) pedagogiji, zatim državno-gradanskoj pedagogiji, a naročito pokretu radne škole.

U nastavi metodike još uvek su se prvo učili Herbart-Cilerovi formalni stupnjevi i na njima se zasnivao školski rad učenika. Kasnije, uz teorijsko objašnjenje, činjeni su i praktični pokušaji izvođenja kompleksne nastave i škole rada, a od oblika rada sa učenicima i grupni rad (pod rukovodstvom profesora Mil. Pavlovića). Zanimljivo je da su, sem izvođenja praktične nastave u vežbaonici, učenici vođeni da drže nastavu i u salaškim nepoželjnim školama, zatim po selima, a poveravano im je da vode i manje učeničke ekskurzije. Sve to doprinosilo je osposobljavanju učenika da po svršenoj školi mogu samostalno da izvode nastavu.

(nastavak u sledećem broju)

ИСТИНЕ, ЛАЖИ, ОБМАЊИВАЊЕ САМОГ СЕБЕ ... И ЈАВНОСТИ

Одмах да кажем, ја сам члан СРПС дакле синдиката који није потписао Споразум пре десетак дана. Пишем ово и као председник ГО НСПРВ Зрењанина. Ризикујући да ме овде поплују људи који су читали и лајковали моје постове претходних неколико месеци, људи које познајем, а и тих има доста, ја ћу Вам рећи оно што ја видим као узрок и тренутно стање.

Синдикати су јединствено ушли у штрајк још 22.10.2014 првом једнодневном обуставом. Одмах затим најавили су штрајк по закону тако да је он и почео 17.11.2014. Став мог синдиката је био да се са скраћењем крене сваке недеље по један дан, а да се тог дана у по 5 градова организују протести на улици. Ако то не да резултат до усвајања буџета Србије, онда да видимо како даље. То на штрајкачком одбору није прошло и кренуло се у свакодневно скраћење наставе. Демократски смо прихватили одлуку већине (неки други очигледно то не умеју иако су се тада правдали управо већином, а не квалитетом одлуке).

Елем, преговори су кренули после 4 дана. На првим разговорима са Вербићем дошло се до тога да он хоће да учини, али да је потребна сагласност и оних изнад. Отуда су у петак (сутрадан) на разговорима поред Вербића били Вујовић и Вучић. Већ тада се причало о излазу кроз ПКУ и члан 22. ако се више добро сећам. О изумимању просвете од смањења плата за 10% НИКАДА се није причало као ни да те паре буду и враћене. Сама формулација изумимања од закона је будаласта јер не може синдикат да тражи непоштовање закона већ његову промену.

Иначе, на том састанку је и Вучић рекао да би се он још више бунео да је просветни радник. Од тог дана и његове „наредбе“ министрима да нађу решење кренуло је странпутицом. Нисам будала па да не знам одакле ветар дува! Министарство финансија се није изјашњавало о том члану ПКУ уопште, а престало је да долази и на састанке тима за ПКУ! Ранко Хрњаз (СРПС) је дана 9.12. заједно са мном покренуо иницијативу да тог дана останемо у згради министарства и не излазимо напоље док се неки предлог из финансија не чује. Да будем поштен, у канцеларији СРПС за то су били само „издајници“ из СОС-а: Ничић и Шојановић. Други су били „сувише стари“ и имали су „седе главе“ за такву ствар (а сада им

није проблем да то траже од Вас).

После распуста и нелогичних захтева према чланству да се не закључују оцене па до обуставе када јој време није (претпоследњи наставни дан у Војводини) дошло се до предлога ПКУ здравства који нам је много помогао. 45 дана од почетка преговора, а без решења дало нам је могућност ангажовања миритеља.

Тада су сва права из ПКУ здравства и наши захтеви око члана 5. ПКУ (листе) усвојени и прошли Владу Србије. Министар је био тактичан, али и безобразан не дајући реп. синдикатима њихова права тј. право на потпис ПКУ. Тражио је комплетно решење.

Тада се кренуло у израду Споразума. Било је дописа са обе стране, више верзија и на крају једна НАША коју је министарство прихватило. Тог дана једино је било спорна она формулација „ОД-ДО“ коју су сутрадан дописом прихватили онако како смо је ми предлагали. СОС и Независност, односно чланови штрајкачког одбора из тих синдиката ИМАЛИ СУ ОДОБРЕЊЕ да потпишу оно што договоре. СРПС и УНИЈА нису и зато нису то тај дан ни урадили.

Не треба да подсећам да су поред ова 4 члана из првопоменутих синдиката ЗА споразум гласали Драган Матијевић, Јасна Јанковић и Ранко Хрњаз. Једино је против био Миодраг Бата Сокић, али о томе други пут. Могу само рећи да су највећи „хероји“ (они који сматрају да им то право припада по рођењу, а не по заслугама) рекли да ће поднети оставке уколико њихови синдикати не прихвате Споразум који је, опет, по њиховим речима „максималан домашјај у овим преговорима“

Потписници Споразума (СОС и Независност) сложили су се да на Споразуму не буде датум 11.2. већ 18.2 до када су СРПС и УНИЈА требали да донесу позитивну одлуку (а није да нису имали времена од решавања последње формулације да то ураде до те среде). Сви сте видели шта се десило на председничтвима та два синдиката. Каснија прича о издајницима је у најмању руку безобразна, јер је тај Споразум управо и писан од стране синдиката укључујући и СРПС и УНИЈУ.

Сада смо дошли у ров из кога нико не зна да изађе. За 10 дана од потписа Протокола НИСМО послали ни један допис министру у вези наставка разговора. Питање је шта су уопште сада наши захтеви? Какву гаранцију и где да она пише ако у тексту Споразума стоји да је Влада Србије

обавезује на неке ствари (по некима спорне тачке 2. и 3. Споразума). Зашто би Влада поштвала други став (гаранцију како је неки називају) ако не поштује први став, оно на шта се обавезује? Шта то мени гарантује? Највећа будалаштина и сечење гране на којој седимо јесте додавање и једне једине речи јер на тај начин ми Влади Србије дајемо излас по коме они и не морају да се држе Споразума. Дилетантски!

Искрено, ја не знам зашто сада штрајкујемо. Штрајк се полако претвара у нерад јер људи раде 30 минута само зато што су исто плаћени као и да раде 45 минута. Не кажем да је то случај у свакој школи, али знам да у многима јесте. Нисам ја у штрајку да би радио мање, већ да би зарадио више! Ништа ми не значи сат времена краћег рада, ако у новчанику стоји иста сума новца а рачуни и моје обавезе нису умањени за 1/3 као мој рад. Ако је то сада наш захтев, односно да нам ова плата буде иста, али да смањимо рад и да часови, до неког решење које би нас задовољило, трају 30 минута, и то је легитимно, али то треба неко и да каже. Ја друго заиста не видим.

Пре ће ипак бити да неки не умеју да објасне шта су „постигли“, да су у страху од љутиг чланства коме су обећавали „мед и млеко“ ако буду радили мање и који не знају како да сада изађу из ове позиције. Најгоре је што смо сваки даном све дубље, а жаба коју треба прогутати је све већа.

Данашњи допис министра о одбијању зарада за време проведено у штрајку је нормална и очекивана реакција, а наш одговор опет на жалост никакав. Тражећи кривице за сопствене лоше одлуке сада претимо директорима школе („онај горе“ ми је сведок да некима заиста и треба претити, али већини не, јер су били уз нас све време штрајка). На крају видимо покушаје лизања рана и тражења излаза кроз „хитан састанак са министром“ и пребацивање одговорности на чланство, директоре, министра... за ово што нам се дешава.

Ја само једно знам, а то је да комплетна руководство синдиката треба да поднесу оставке и да се склопе, ако желе да их синдикати нациве. Ја немам проблем да чланови синдиката прелазе у друге укључујући и мој НСПРВ, али мислим да то могу да ураде само зато што смо бољи у синдикалном послу, а не зато што их лажемо и обмањујемо. Понављам, ризикујући јавну осуду и свестан те могућности ово Вам пишем!

Душан Кокојић,
председник ГО НСПРВ Зрењанин

ИСТИНЕ, ЛАЖИ, ОБМАЊИВАЊЕ САМОГ СЕБЕ ... И ЈАВНОСТИ

У почетку беше гужва на станици, званој - ШТРАЈК ПРО-СВЕТАРА - због које су многи путници залутали у погрешан воз, те им свака следећа станица беше погрешна, неки су излазили, неки нови улазили, а многи остајали у возу, верујући да ће их „(не)савесни возачи“ ипак довести на праву станицу где их чека сигуран добитак због којег су се настанили у возу. Возачи до-даваху гас, не обзирајући се што се примичу „тамном вилајету“.

Упорни путници постадоше таоци слепих вођа, да би се након неког времена „вожње“ ситуација преокренула, вође постадоше заробљеници сопствених становника које су заблудели, и тиме се зачарани круг затворио. Све илузије о поседовању аргумената о сигурном добитку постадоше оствариве и свеколико се „уздигоше на ноге“ и (б)луђаху заједно, заборављајући да веровање у чуда најчешће води до пораза, тј. неминуовног губитничког сценарија.

Демагогија је била главну оруђе којом су већина вођа штрајка „храниле и браниле“ своје следбенике, а уједно и један од разлога (не)успеха који је довео до великог разочарења потписивањем споразума од стране два синдиката.

Друга два синдиката су донела „волшебну мудру“ одлуку да не потпи-

шу споразум који је био њихово „чедо“ и тако одложе велико разочарење чланства које је било спремно да у супротном, напусти масовно синдикат, јер је за њих потписивање споразума - издаја.

Међутим, због непотписивања сопственог споразума представници два синдиката настављају да оптужују министра који је „узгред речено, прихватио споразум, чији су власници они који га оптужују и не прихватају ништа, сем свог уверења да имају оруђе за решење главног захтева у својим рукама.

То је школски пример комфорног понашања јер са таквим понашањем намеће кривица другоме, за сопствени улазак у хорскак. Волан је требало да се преузме од несавесних возача на време, и тада би се стигло на одредште са мање разочарења.

Личитација нерелних захтева је завршена, а „паљба“ по министру и многим другима потрајаће док не понестане „муниције“, после чега, верујем, да ће завладати мукла тишина! А тишина и пораз највише боле.

Јелена Зејак,
председница Скујишћине НСПРВ

ZALIVANJE VERBIĆA

Verbić je ispao car, a nastavnici zbog ovog polivanja vodom zaslužuju jedinicu iz vladanja. Činjenica je da je ovo prvi ministar prosvete koji je imao petlju da side među gladne učitelje.

Tako misle mnogi, ali naravno ne i sindikalisti, koji ministrov gest smatraju „nerazumnim“ a za svoj postupak pronalaze hiljadu izgovora. Tako je Jasna Janković iz Unije sindikata prosvetnih radnika preksinoć ironisala da su sindikalci bili „začudeni“ kada su ugledali ministra na protestu. Njih nekoliko hiljada, a on sam. I još je dodala podsmešljivo: „Ministar je osvežen vodom. Bio je bleđunjav. Ništa mu se nije desilo“ Ni tu nije stala, već je dodala da ona ne bi želela da je ministar izazvao neki incident!?

Njene kolege štaviše tvrde da do većeg incidenta nije došlo samo zahvaljujući tome što je Verbić ušetao među „pristojan prosvetarski svet“ i što su ga spasli sindikalni lideri koji su bili prinuđeni da poput telohranitelja sprovedu ministra do ulaska u zgradu usput moleći kolege da budu dostojanstveni. Istina, bilo je i onih koji su odmah odgovorili da ovo nije ponašanje dostojno akademskih građana. Ako je ovo najpristojnije od srpske prosvete, kakvi li su tek oni manje pristojni?

Bilo je i onih koji su tvrdili da je „zalivanje ministra“ bilo izrežirano od provokatora ili čak ministrovih savetnika.

Gledajući scenu iz neposredne blizine, rekla bih da je Verbić dobro prošao.

Imao je petlju da uradi ono što za 20 godina praćenja prosvete još nisam videla. Prilično je rizikovao kad je tek tako ušetao među nekoliko hiljada nezadovoljnih nastavnika koji su prešli stotine kilometara da bi duvali u pištaljke i nosili transparente na latinskom.

Do polivanja nije nikako smelo da dođe. Tako su sindikalisti naškodili sami sebi jer je polivanje postalo glavna vest, umesto zahteva nastavnika koji već peti mesec štrajkuju zbog katastrofalnog stanja u srpskim školama.

To što se desilo ministru ne skida odgovornost vlasti za najduži štrajk u istoriji srpske prosvete. Nije smelo da se dogodi da deca u dnevniku dobiju samo jednu ocenu za čitavo polugodište, da razmišljaju šta će za maturu, da pre podne imaju časove od 30 minuta, a da po podne skupe plaćaju privatne časove da bi nadoknadili propuštene lekcije.

Kao što nije smelo da se dogodi da oni koji nam obračunavaju decu dobijaju 38.000 dinara mesečno, ni da im se plate srežu u istom procentu kao i onima koji primaju skoro dvostruko više.

Protikle decenije su pokazale da nijedan ministar prosvete ništa neće moći da promeni ako se ne odvrne budžetska slavina, bez obzira na to koliko puta ga polivali i koliko nastavnika šetalo od skupštine do vlade.

Sandra Gucijan, „Politika“

DA LI SU PROSVETNI RADNICI KLASA ZA SEBE?

Ne treba da čudi što štrajk prosvetara ne uživa medijsku pažnju koju je uživao štrajk advokata

Tri aktuelna fenomena zaslužuju poseban osvrt kada je u pitanju štrajk prosvetnih radnika. Najpre, sindikati u prosveti tvrde kako je štrajk koji ulazi u peti mesec trajanja jedan od najdužih u istoriji prosvete u Srbiji. Ako je to tačno onda naprosto bude oči činjenica da jedan takav el grandisimo štrajk prolazi nezapaženo u ovoj zemlji. Naime, veći deo javnosti i dalje nema pojma da prosvetni radnici štrajkuju. Štaviše, i sami prosvetni radnici nisu sigurni koliko vaspitno-obrazovnih ustanova u ovom trenutku štrajkuje – pet, šest ili sedam stotina?

Naposletku, postavlja se pitanje da li ministar prosvete ima pravo da uslovljava potpisivanje kolektivnog ugovora prekidom štrajka prosvetnih radnika i da li je u redu to što štrajkačima preti dodatnim umanjnjem ionako bednih zarada? Elem, postoji jedna vrlo interesantna knjižica koja se zove Ustav Republike Srbije u kojoj se mogu naći dva ništa manje interesantna člana: pravo na rad i pravo na štrajk. Stručnjaci u resornom ministarstvu trebalo bi da ih s vremena na vreme pročitaju u trenutima dokolice.

S druge strane, krajnje je nerazborito to što ljudi u Srbiji smatraju da prosvetni radnici nemaju pravo da štrajkuju, jer, zaboga, ionako malo rade. Reč je o klasičnom stereotipu prema kojem prosvetni radnici više vremena provedu na raspustima negoli

u školi. Naravno, u pitanju je notorna neistina koja pravi štetu radnicima u prosveti, pošto ih trajno obeležava kao nekakve prosvetne neradnike sa kojima se nipošto ne treba solidarisati.

Zanimljivo je da je pomenuti stereotip prilično ukorenjen u društvu u kojem (gle čuda) procenat visokoobrazovanih zamalo premašuje postotak nepismenih. Otuda je teško očekivati da prosvetni radnik bude uvažavana i shvaćena osoba? Drugo, on je osoba non grata – naročito ako se u obzir uzmu preterivanja u pogledu bezgraničnih prava učenika nauštrb autoriteta profesorskog kadra. Naravno, posredi je dobro poznati produkt kopi-pejst tretmana evropskih pedagoških standarda od strane ministarstva prosvete, koji polako, ali sigurno vodi dodatnom srozavanju statusa prosvetnih radnika u ovoj zemlji. Stoga ne treba da čudi što štrajk prosvetara protiče neprimetno i što ne uživa medijsku pažnju koju je uživao štrajk advokata.

No, za razliku od prosvetara, advokati su u odbranu vlastitih interesa krenuli frontalno i jedinstveno, dopustivši sebi luksuz da ne rade čak nekoliko meseci, što pokazuje da jedino pripadnici dobrostojećih društvenih esnafa mogu sebi priuštiti višemesečnu obustavu rada. Prosvetari nešto slično sebi izgleda ne mogu priuštiti, budući da ne pripadaju dobrostojećem sloju kojem bi novčani štek omogućio realizaciju „totalnog“ štrajka.

S druge strane, nameće se pitanje – da li prosvetni radnici Srbije poseduju karakteristike koje ih u sociološkom pogledu kvalifikuju za status društvene klase? Uzmemo li u obzir da društvenu klasu čini grupa ljudi koja ima istovetan odnos prema sredstvima za proizvodnju, isti društveni status i materijalni položaj, istovetan posao i sličan životni stil – onda prosvetni radnici uistinu predstavljaju društvenu klasu. Jedina nepoznanica je da li se radi o klasi po sebi ili klasi za sebe?

Marks je davnih dana ustanovio razliku između pripadnika klase za sebe, koji poseduju svest o vlastitom (nepovoljnom) položaju, ali koji su voljni da ga konkretnom akcijom (klasnom borbom) poboljšaju – i pripadnika klase po sebi, koji su nesvesni sopstvenog položaja i nevoljni su da ga konkretnom akcijom menjaju na bolje.

S obzirom na to da su prosvetni radnici trenutno stešnjeni između nerazumevanja šireg društvenog miljea i nemilosti uže vlastodržačke kaste, postavlja se pitanje kojoj od rečenih klasa oni danas pripadaju? Ili ako strah od gubitka radnog mesta po sebi parališe potrebu prosvetnog radnika da se bori za sebe – onda je odgovor na prethodno pitanje apsolutno izlišan, a potezi ministarstva prosvete savim logični i razumljivi.

Boris Jašović, „Danas“

DVA SINDIKATA PRAVE KATALOG ZANIMANJA, DVA ISKLJUČENA IZ PREGOVORA!

Predstavnici Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i pomoćnik ministra za srednje obrazovanje i vaspitanje i obrazovanje odraslih Snežana Marković održali su 16. marta sastanak sa predstavnicima Sindikata obrazovanja Srbije i Granskog sindikata prosvetnih radnika Srbije „Nezavisnost“, Aleksandrom Ničićem, Radom Ercegom i Tomislavom Živanovićem, na temu izrade zakona o platama u javnom sektoru. Na radnom sastanku, razgovarano je o Katalogu poslova za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje i vaspitanje, kao i učenički i studentski standard, koji se razvija u okviru izrade Nacrta zakona o platama.

Na sastanku održanom u Ministarstvu dogovoreno je da predstavnici ova dva sindikata sa predstavnicima Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja aktivno učestvuju u izradi kataloga i opisa poslova, imajući u vidu tešku materijalnu situaciju prosvetnih radnika i težnje da se ovo pitanje reši sistemski. Sastanak je jedan u nizu zajedničkih aktivnosti predviđenih Sporazumom koji su potpisala ova dva reprezentativna sindikata u prosveti.

“ПУТОКАЗИ”: МЕЂУНАРОДНИ САЈАМ ОБРАЗОВАЊА

ХИ Међународни сајам образовања „Путокази” одржан је 26. и 27. фебруара. Сајам је отворио помоћник министра за предшколско и основно образовање и васпитање и образовање одраслих у Влади Републике Србије мр Љубиша Антонијевић. Он је поздравио све учеснике и посетиоце и захвалио им је на труду што су се појавили као излагачи и самим тим, на најбољи начин, представили образовне институције и њихове могућности у образовању будућих генерација.

Бојан Гајић, директор Дирекције за комерцијалне послове Новосадског сајма, истакао је да овај изузетно важан сајам за младе организује сваке године с циљем комплетнијег и обухватнијег информисања ученика завршних разреда основних и средњих школа, као и њихових родитеља, о могућностима наставка школовања на нивоу средњих школа, односно високог образовања.

Покрајински секретаријат за образовање, пропису, управу и националне мањине – националне заједнице сваке године активно учествује на овој сајамској манифестацији. Тако је и Михаљ Њилаш,

покрајински секретар за образовање, првог дана Сајма са осталим гостима присуствовао свечаном отварању, посетио је штандове и поразговарао је са излагачима. „Сваке године имамо прилику да се поново окупимо, представимо и упознамо са оним што нуде средње школе и високошколске установе на територији Новог Сада и Војводине. Многим учесницима Сајма сада су се прикључиле и акредитоване приватне високошколске установе, средње школе и организације, које сарађују са образовно-васпитним установама. Од првог Сајма до данас, у оквиру сајамских активности, Секретаријат у сарадњи с Педагошким заводом Војводине организује стручне скупове, конференције, трибине, презентације и сусрете. Тако ћемо се и ове године, поред представљања средњих школа и високошколских установа, дружити са добитницима признања „Др Ђорђе Натошевић” за школску 2013/2014. годину и разменити искуства у писању и реализацији пројеката у основним и средњим школама на територији АП Војводине. Ваш долазак сведочи о томе да је овај сајам постао једна од традиционалних и планираних активности у школама. Стога, свим досадашњим и садашњим учесницима Сајма желим да захвалим на труду и

ентузијазму који су показали и желим да се поново овде окупимо на следећем сајму, како бисмо новим младим генерацијама завршних разреда основних и средњих школа помогли да донесу одлуке о опредељењу за наставак школовања”, рекао је, између осталог, покрајински секретар за образовање Михаљ Њилаш. После обиласка штандова, покрајински секретар је одржао састанак са Активом директора основних и средњих школа.

Другог дана одржавања Сајма, у петак 27. фебруара, од 10,30 до 15 часова, одржана је трибина, на тему „Пројекти у образовно-васпитним установама – изазови и могућности”, где су презентовани резултати истраживања Секретаријата. Своја искуства су представили: ОШ „Милош Црњански” из Новог Сада, ОШ „Моша Пијаде” из Пачира, ОШ „Јован Јовановић Змај” из Ђурђева, „Зрењанинска гимназија” из Зрењанина и ЕЦШ „Боса Миличевић” из Суботице.

БЕСПЛАТНИ УЏБЕНИЦИ: ПРОДУЖЕН РОК ЗА ПРИЈАВЉИВАЊЕ

Због великог интересовања родитеља и старатеља рок за пријављивање за бесплатне уџбенике Министарство просвете, науке и технолошког развоја је продужило до уторка, 24. марта 2015. године. Родитељи или старатељи ученика од другог до осмог разреда, у оквиру Пројекта „Бесплатни уџбеници за школску 2015/2016. го-

дину” могу се пријављивати у школама, а пријављивање будућих првака вршиће се приликом уписа ученика у школу. Школе су у обавези да надлежним школским управама доставе листу пријављених ученика до 30. марта 2015. године. Пријавне образце и захтевану документацију школе чувају у својој архиви.

ПРОФИЛИСАЊЕ ВИСОКОГ СТРУКОВНОГ ОБРАЗОВАЊА

Министар просвете, науке и технолошког развоја др Срђан Вербић отварајући 6. марта конференцију „Профилисање високог струковног образовања”, истакао је значај сарадње привреде и образовања, наглашавајући улогу високих струковних школа које треба да дају добре примере у тој области. „Интерес државе Србије је да види на делу како може боље да се сарађује са привредом. Високе струковне школе су оне које фразу о сарадњи са привредом и о приватно-јавном партнерству, треба да преточе у пример добре праксе за све остале студијске програме”, рекао је Вербић.

Министар је истакао да очекује да ће прави примери приватно-јавног партнерства појавити пре свега на високим струковним школама, те да се после неколико деценија развоја струковних студија интензивира међународна активност на том пољу, како би оно што се ради у Србији било видљивије. „Ми смо ту да помогнемо, пре свега у прављењу бољег законског оквира за ваше деловање. Сваки ваш пример добре праксе је за нас још једна идеја шта треба променити у Закону о високом образовању не бисмо ли тако и последили високе струковне школе и унапредили наш образовни систем у целини”, рекао је Вербић.

Председница Конференције академија струковних студија Србије (КАСС) Ружица Станковић истакла је значај регионалне сарадње у развоју и профилисању високог струковног образовања. Она је најавила да ће 2016. године у Београду бити одржана велика међународна конференција - годишња конференција Европске асоцијације високог струковног образовања EURASHE.

Генерални секретар EURASHE Јохан Клоет истакао је да су у савременом друштву промене непредвидљиве и константне и да је важно мислити на запослење младих, због чега се морају уводити нове дисциплине и образовање прилагођавати потребама тржишта. На конференцији се разговарало и о високом струковном образовању у Европи, регионалној сарадњи, као и о другим питањима која се баве унапређивањем ове области високог образовања.

УПИС ПРИЛАГОДИТИ ТРЖИШТУ РАДА

Министар просвете, науке и технолошког развоја др Срђан Вербић разговарао је 11. марта са директорима средњих школа са подручја школских управа Зрењанин и Сомбор о упису у средње школе. На састанку у Зрењанину, министар Вербић је рекао да уписна политика мора да се прилагоди потребама тржишта рада и да држава мора више да уради на афирмацији образовних профила који воде директно у привреду. „Држава не може више да толерише упис на оне профиле где имамо већину незапослених и где имамо огроман број на чекању за посао, огроман број оних који одустају од школовања. Ми морамо да прилагодимо уписну политику потребама будућег тржишта рада”, рекао је министар Вербић. Он је нагласио да „желимо да прилагодимо упис локалној средини, оно што је локалној средини потребно за бржи економски развој, то нам је основни критеријум и неће бити доношене одлуке на нивоу целе државе, нити одређене школе, већ на нивоу локалне заједнице, тако да она има највише користи”.

Министар је у Зрењанину посетио и Хемијско-прехранбену и текстилну школу „Урош Предић” која има мини-млекару и пекару где се јаци уче пракси. Он је навео да се слаже са оценама многих да је срамота да постоје само два одељена столара у целој Србији: „Јесте срамота и то морамо исправити, тако што ћемо фаворизовати школе које имају директан пролаз ка тржишту рада”. Министар Вербић је рекао да су ранијих година постојали велики притисци за отварање нових одељења у неким школама које су опште и које омогућавају да се после тога упише неки од факултета, али да је то „луксуз који се више не може дозволити”.

„Морамо смањити број одељења у претерано популарним школама и повећати број одељења у оним школама које образују директно за тржиште рада”, рекао је министар наводећи да школа „Урош Предић” успешно ради чак иако нема велику помоћ привреде. Он је истакао да је намера да се направи школа у којој ће се представити привреду такмичити да буду партнери и помогну да школа заиста произведе потребан кадар.

ŽESTOK MOMAK VERBIĆ

Ko kaže da ministar Verbić nije žestok momak? Eto, konačno je tresnuo šakom o sto tako da se celokupna prosveta zatresla kao da ju je cunami udario. Dobro, nije to bio udarac poput onog kojim je Beli Bora u „Skupljačima perja“ pravio srću do kolena - ali jeste udarac koji ministra definitivno prikazuje kao čoveka koji luk jede ali ga i miriše. Zanimljivo je da je ovaj kulinarski etos visoko cenjen u našem vazda izbirljivom etnosu.

Nevolja je jedino u tome što ministar Verbić nije tresnuo šakom u znak povećanja plata prosvetnim radnicima. Upravo suprotno, ministar Verbić lupio je šakom o astal (ili je možda u pitanju bila pesnica gneva) kako bi najavio smanjenje već ionako umanjenih ličnih dohodaka - ali samo onim prosvetnim radnicima koji su se drznuli da štrajkuju zbog sramno niskih zarada. I umesto da dreši kesu i pomogne prosvetarima u komplikovanom poslu sastavljanja kraja s krajem, ministar Verbić bira osvetu kao način razračunavanja sa prosvetnim radnicima u štrajku.

„Zna Gašpar šta radi - treba uterati strah u kosti kolebljivcima“, reče onomad u „Povratku otpisanih“ Stevo Žigon u ulozi gestapovca Krigera. Pa ukoliko je i bilo prosvetnih Hamleta koji su se kolebali po pitanju stupanja u štrajk (da li da štrajkujem ili da lajkujem) - teško da će ih preostati nakon Verbićevog monetarnog udara na ionako ispražnjene džepove štrajkača. Tako ministarova taktika već sada miriše na uspeh kompletne vlade pa Vučić može biti i te kako ponosan na čoveka koji se, po sopstvenom priznanju, jedini usudio da stisne vrući kesten u obliku ministarstva prosvete.

Zar onda neko može sumnjati da bi ministar prosvete Verbić drage volje zavatio iz državnog budžeta kako bi popravio egzistencijalni položaj prosvetnih radnika u Srbiji? Međutim, kao što to obično biva u bajkama braće Grim, pare se ne nalaze kod dobrog kralja prosvete Verbića, već kod opakog ekonomskog čarobnjaka Vujovića. I čemu se onda uopšte nadati kada su Verbiću ruke svezane u Gordijev čvor? Dodamo li ovome podatak da nekadašnji saradnik

Svetske banke Vujović ređe dreši kesu od Kir Janje, naročito kada su u pitanju (sa stanovništa vlade) potpuno nebitne oblasti društva poput prosvete, onda za prosvetne radnika izgleda teško može biti spasa. Jedino spasonosno rešenje bio bi levičarski angažman Verbićevog kolege Vulina, ali je takav scenario u domenu teorije kvantnih skokova. Elem, kada bi ministar rada, zapošljavanja, boračkih i socijalnih pitanja, pored toga što će Gevarinu fotku neguje na ekranu mobilnog telefona, izistinski umislio da je reinkarnacija pokojnog lekara iz Rosaria, pa u tom kontekstu revolucionarno krenuo da brani pravo radnika na štrajk, stvari bi se iz fundamenta preokrenule. Problem je jedino u tome što Ernesto Gevara de la Serna može biti samo jedan!

Zato ćete danas teško naći tipa koji bi dobrovoljno napustio ministarski sic, kao što je to onomad učinio Če vrativši fotelju Kastru, i koji bi se potom poduhvatio realizacije neprofitabilnih ideala. Tehnički gledano, Vulin bi mogao da pusti braću i na glavu metne beretku sa petokrakom zvezdom, kao i da batali funkciju ministra rada, ali bi se u tom slučaju postavilo razložno pitanje - ko bi onda igrao šah sa premijerom? Naime, izgleda da jedini trenutak rasonode koji Vučić može da priušti sebi nakon dvadesetčetvorčasovnog radnog dana, jeste upravo ta opuštajuća partija šaha sa ministrom Vulinom. Stoga treba razumeti Vulinovu rasturanost između ideološke potrebe da stane u odbranu radnih ljudi i građana i prosvetiteljske težnje za opštim dobrom oličene u šahovskom dvoboju sa premijerom Vučićem.

S druge strane, ministar Verbić izgleda ne praktikuje igranje šaha sa prvim čovekom vlade ali i nema Če Gevarin fotos na ekranu mobilnog uređaja. Prihvatio se fotelje ministra prosvete jer je niko drugi nije hteo. Obećao je prosvetnim radnicima umanjeње plate za čitavih deset odsto. Prosvetarima u štrajku sveti se dodatnim rezanjem plata. I ko bi nakon svega mogao da tvrdi kako ministar Verbić nije žestok momak? Ili da je armija prosvetnih radnika nedopustivo slaba?

Boris Jašović, sociolog

ŠTA JE DONEO, A ŠTA ODNEO PKU

(Nastavak sa str. 1)

Poslednjih dana ovom Sindikatu obraćao se velik broj članova i drugih zaposlenih, pitanjima kako da ostvare svoja prava ranije definisana u Posebnom kolektivnom ugovoru za zaposlene u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika (PKU). Nažalost, morali smo konstatovati da je zbog nastale situacije došlo do prekida kontinuiteta pokrivenosti prava zaposlenih u ovom sektoru obrazovanja zbog činjenice da je starom PKU istekao rok na koji je zaključen, a novi nije bio u međuvremenu potpisan. Tako se na zaposlene u periodu od 12. januara 2015. do 05.03., kada stupa na snagu novi PKU, neposredno primenjivali samo Zakon o radu i školski zakoni u kojima je stepen ugovorenih prava niži nego stepen prava i prava ugovorenih u PKU.

Stoga je dobra vest bila ona od 18.02.0.g. da je sa tim danom ipak zaključen PKU i da će ovim Ugovorom svim zaposlenima u osnovnim i srednjim školama i domovima učenika biti uređena prava, obaveze i odgovornosti iz rada i po osnovu rada, kao i međusobni odnosi učesnika, osim prava utvrđenih u poglavlju VII „Sindikati zaposlenih“, koja se u delu odnose samo na reprezentativne sindikate i na reprezentativne sindikate potpisnike ovog Ugovora. Pri tome, ništa neće promeniti činjenica da su PKU potpisala dva sindikata, a dva nisu, navodno iz razloga što su od strane ministra prosvete uslovljavani da pre potpisivanja PKU potpišu Sporazum o rešavanju spornih pitanja, a oni su tražili dodatne garancije da će biti ispoštovana tačka 2. Sporazuma, u kojoj je utvrđena godišnja nagrada zaposlenima u ovom sektoru obrazovanja. Elem, zbog odredbi novog Zakona o radu, i ovako zaključen Kolektivni ugovor je „kišobran“, pod koji se mogu skloniti svi zaposleni ili makar velika većina, jer se najveći deo odredbi PKU odnosi na sve zaposlene, a manji deo na prava, obaveze i odgovornosti sindikalnih lidera koji će, zasad privremeno, a ubuduće i trajno, ostati bez prava utvrđenih u članu 56. PKU, koji definiše za predsednika sindikata, člana sindikata potpisnika platu veću za 12%.

U svakom slučaju, došlo je do izvesnog olak-

šanja, jer je vest da će uskoro zaposleni u prosveti, kao i njihove kolege u zdravstvu, kulturi i uopšte u javnom sektoru, imati kolektivni ugovor i prava iz njega. Naravno da će jedni biti zadovoljni, a drugi ne, jer je Kolektivni ugovor ipak promenio neke odnose i neka prava umanjio, a neka čak i povećao. Ono što je po nama najvažnije jeste činjenica da su u kolektivni ugovor ugrađena sva dosadašnja mišljenja prethodne Komisije za tumačenje PKU, koja su otklonila sumnju kada je u pitanju velik broj spornih pitanja. Naravno, ne gajimo iluziju da spornih pitanja neće biti i ubuduće jer život uvek donese neko novo, uslovno rečeno, iznenađenje, tako da će i za novu komisiju koja treba da tumači novi PKU takođe biti puno posla. Za zaposlene kojima se svake godine umanjuje norma u delu ili čak ostaju bez svih časova, vrlo je važno da je zaključen kolektivni ugovor i da je i dalje u njega ugrađen kontrolni mehanizam postupka zasnivanja radnog odnosa i nadalje data prednost preuzimanju sa liste za preuzimanje, a sam postupak još više preciziran i u prilog zaposlenog koji postaje delimični ili potpuni „tehnoški višak“. Ovom činjenicom i uključivanjem sindikata u kontrolu postupka, sindikati su ostvarili pobedu nad idejom ministra prosvete da će ubuduće prednost dati konkursima, a ne postupku preuzimanja.

Dobra i često eksploatisana informacija bila je da zaposlenima u prosveti ostaju i nadalje jubilarne nagrade, a ovo pravo je i prošireno obavezom poslodavca da zaposlenom isplati jubilarnu nagradu, ne samo za 10, 20 i 30 godina, već i za 35 godina rada provedenog u radnom odnosu, pri čemu se računaju sve godine zaposlenoga stečene u radnom odnosu, bez obzira kod kog poslodavca, a što nije slučaj kada je reč o minulom radu, koji se uzima u obzir kod isplate dodatka na platu, gde su sindikati popustili i propustili šansu da utvrde veće pravo od prava datog u Zakonu o radu i odredbom identičnom kao u Zakonu o radu, zaposlene u prosveti ostavili bez minulog rada kod prethodnih poslodavaca. Na taj način jedno veliko i krupno sindikalno pitanje je uređeno na način kako ga je

rigidno propisao Zakon o radu, a zaposleni koji su radili van ustanova obrazovanja ili su radili u ustanovama obrazovanja van ustanova obrazovanja na teritoriji Republike Srbije, trajno ostaju bez tog minulog rada.

Zahvaljujući činjenici da su u vreme štrajka prosvetara zaposleni u zdravstvu, nakon samo jednodnevnog štrajka upozorenja i veoma efikasnog pregovaranja zaključili PKU za zdravstvo i da su u tom kolektivnom ugovoru data određena prava, prosvetari su mogli da traže i više nego na početku svojih pregovora i, na kraju krajeva, da to dobiju. Istine radi, treba reći da se ta prava kod zaposlenih u zdravstvu isplaćuju iz sredstava Ministarstva, odnosno fonda koji zdravstvo ima, a kad je reč o prosveti, onda se sredstva za te prinadležnosti moraju obezbediti u državnom budžetu ili budžetima lokalnih samouprava, pa je time ovaj uspeh veći. Naravno, ovo neće utešiti one koji ostaju bez dela prinadležnosti, ali svakako će biti dobro primljeno kod onih koji ostvaruju neko od napred navedenih prava ili pravo na otpremninu pri prestanku radnog odnosa radi ostvarivanja prava na penziju koje će i ubuduće iznositi trostruki iznos poslednje isplaćene plate tog zaposlenog, s tim da tako isplaćena otpremnina ne može biti niža od tri prosečne plate po zaposlenom kod poslodavca ili tri prosečne zarade isplaćene u Republici.

Oni koji su pažljivo čitali PKU mogli su uočiti i neke odredbe za koje bi, najblaže rečeno, mogli posumnjati da su u suprotnosti sa ustavnim pravom na jednakost pojedinaca i/ili organizacija, ali dok Ustavni sud eventualno ne „preseče“, odredbe ostaju onakve kakve su i napisane i objavljene u „Službenom glasniku RS“ broj 21 od 25.02.2015. godine.

Sindikati će organizovati više stručnih sastanaka na kojima će pojasniti detalje Ugovora, a sindikalnim organizacijama ponuditi i adekvatan priručnik za primenu PKU. O svemu više uskoro.

Hadži Zdravko M. Kovač,
gen. sekretar NSPRU

ПО ГЛАВИ ЋАКА

Отако је почео штрајк просветних радника, а ускоро улази у пети месец, ђаци су у просеку изгубили по 100 часова. И то не сва деца. Јер, има школа у којима часови трају 45 минута, али и оних којима се час прекида на 30. минути. У појединим школама је такво стање пуна четири месеца, у другима се мало штрајкује, па мало не штрајкује. Хаотично? Да.

Хајде да занемаримо ко је у праву – синдикат или Министарство просвете, хајде да занемаримо чињеницу да нам наставници васпитавају децу за у просеку 32.000 динара, колико ће добити након најављеног смањења због штрајка. Хајде да занемаримо и чињеницу да просветне власти имају пуно право да искористе сва законно дозвољена средства да би се стање у школама вратило у нормалу...

Хајде да причамо о деци. Каже јуче моја другарица Ирена: „Рената је у школи од 14 до 16 и 20, са све одморима и тако већ три месеца... Као да сам је на курс уписала.“ Шта ће Рената да научи ове школске године? Да ли ће ту празнину

неко да попуни и ко? Да ли ће њени старији другари успети да се спреме за матуру онако како би то урадили да нема штрајка? И шта ћемо са тим што ће у истом граду, у истој школи, у истој улици, бити ђака који су у овој школској години прешли све лекције, радили писмене задатке 45 минута, имали право да поправе оцене којима нису били задовољни, имали времена да спреме матуру и оних којима је све то ускраћено?

Шта ћемо на крају крајева и са наставницима? Шта ћемо са министром Вербићем? Зашто влада ћути? Зашто се толерише најдужи штрајк у српској историји, како тврде синдикалисти? Које је у интересу да деца не науче, да наставници не уче, а да се Вербић због свега тога најчешће помиње као министар који мора и треба да буде „реконструисан“?

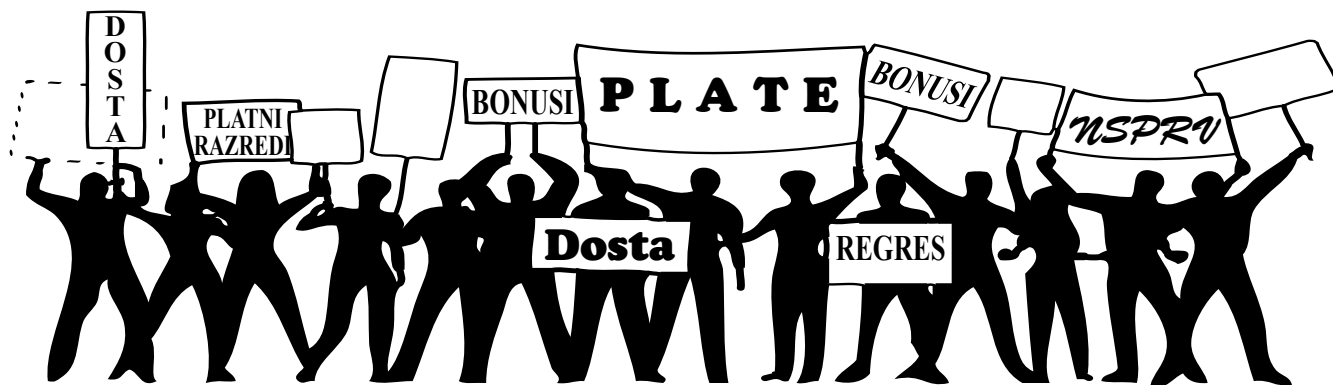
Овај штрајк мора да се оконча. Тачка. Не зато што стварно није фер што се истих 10 одсто скида и онемо у ЕПС-у који у просеку прима 70 хиљада и наставнику који нам учи и васпитава дете за 38.500 динара... И не зато што Вербић

нема више ни механизма, а ни политичке подришке да врати часове на 45 минута у свих 1.700 школа.

Овај штрајк мора да се оконча због деце – зато што је ово не знам која по реду генерација у последњих 20 година која неће имати регуларну школску годину. Зато што ће ово бити ко зна која по реду генерација која неће моћи да каже – да, спојили смо две школске године без штрајка, без протеста, без скандала, без смене министра, без провале тестова, да не говоримо о бомбардовању, санкцијама и да не идемо толико далеко у прошлост...

Цех небриге за просвету плаћају наша деца, та иста деца на коју обратимо пажњу тек када постану део статистике о одливу мозгова и прорачуна о томе колико то кошта државу. Неко мора већ једном да каже да је било доста и да су наша деца једнако важна тема као и Тони Блер, „бусплус“, гас, нечији докторат или медијске слободе и женска права.

Сандра Гуцијан, новинарка „Политике“

АНЕКС (НЕ)СПОРАЗУМА

Тражили мање плате!

На преговорима са министром просвете Срђаном Вербићем, одржаним 09.03. није постигнут никакав договор и штрајк дела запослених у школама које су биле у штрајку је настављен, а за 17.03. заказан је протест у београдском парку Мањеж (непосредно преко пута Министарства) коме је, према најави требало претходити логоровање у истом парку у трајању од неколико дана. Синдикати су на тим преговорима понудили да са министарством потпишу Анекс Споразума о решавању спорних питања.

Увидом у текст Анекса Споразума о решавању спорних питања, уочили смо да се ради о истом оном документу који су представници два синдиката после пропалих преговора од прошлог четвртка (4. марта) дали представницима Министарства просвете, рекавши да се ради о понуди синдиката на основу које би они окончали протест и нормализовали наставу. Проблем је у томе што се тим Споразумом одступа од прокламованих захтева да се запосленима врати одузето, односно да се материјално обештете за оно колико су им плате смањене непосредном применом Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних питања код корисника јавних средстава и, ако би Влада прихватила такав Анекс Споразума, онда би плате запослених биле чак 3.018 динара мање од плата пре смањења (видети саопштење НСПРВ „Тражили мање плате“ од 05.03.2015.г.).

Како је Анекс Споразума дело Уније и како је непосредно по бројним коментарима просветних радника истог дана када је овај Анекс угледао светло дана на сајту Уније, Унија исти скинула и заменила другим, нејасно је шта то раде лидери СРПС-а који ни за недељу дана нису уочили кардиналну грешку и мотивишу штрајкаче, овај пут на обуставу, захтевом по којем би им плате требале бити мање, а не веће, што они, наводно, сво време траже. Или се ради о потпуном јавашлуку и већ уоченој неодговорности у очекивању да просветни радници неће исто (про)читати. Међутим, просветари, а нарочито они у штрајку, чекају „ко озебао сунце“ нешто ново, а новог, нити доброд нема, нити ће бити, јер досад, у сво време штрајка нико и није разговарао о крунском захтеву – изузимању просвете од смањења плата, а понуђена новчана обештећења која су била на столу вође штрајка су одбиле, па сада, када је тај воз већ давно прошао траже алиби да за своје грешке оптуге неког другог.

И тако се „најдужи штрајк у историји српског образовања“ наставља,

како ствари стоје логоровање неће бити, јер тако је одлучено на јучерашњој седници Председништва СРПС-а, на коју су селективно позивани чланови Председништва и која није потврдила да ће неколико дана пре протеста, тачније за наступајући викенд просветари у Мањежу разапети чадоре и формирати шаторско насеље како би „укебали“ министра школског када буде долазио на посао, а све у организацији доконих пензионера-лидера Миодрага Бате Сокића и Слободана Брајковића, који и даље наводно бране наше интересе, иако по Статуту СРПС-а више не могу бити ни чланови, а камоли функционери Синдиката. Њима ипак не смета да позивају запослене на обуставу, заборављајући при томе да по законима о основном и средњем образовању и васпитању за то може да се добије отказ. Они то пренебрегавају јер добро знају да њима као пензионерима нико отказ дати не може, али може штрајкачима који штрајкују мимо поменутих закона, као уосталом што су им умањене зараде за време проведено у штрајку. Наравно, пензионерима лидерима нико неће зато умањити пензије, али их то не спречава у њиховим закаснелим револуционарним идејама, при чему заборављају да су сви у историји забележени револуционари били углавном млади људи, а не и они на заласку живота или каријере.

Од 4 представника НСПРВ, седници Председништва присуствовао је само председник Извршног одбора НСПРВ, Ранко Хрњаз, који је и поред тога што је био (по резултатима), а и још јесте најуспешнији организатор штрајка нападнут од колега који су се сетили да у штрајку уђу када је Споразум већ потписан, када је ПКУ већ закључен и када за остваривање прокламованих захтева више нама никакве могућности и када је штрајк постао сам себи циљ, а не и средство да се нешто промени.

Уколико ипак из неких разлога и даље одлучите да наставите штрајк или уђете у обуставу, подсећамо на препоруку из овог Синдиката да то радите у складу са законима како се не би излагали евентуалном отказивању Уговора о раду, а што се тиче зараде, свако ко је прихватио учешће у штрајку, прихватио је и ризик да остане без дела зараде, о чему смо вас, такође, раније обавестили и ту може бити речи само о процентима и одбрани процената, а не и права на зараду за време штрајка. То што је у неким ранијим штрајковима прошло – прошло је, а Закон је јасан, што су на крају крајева то су искусили и наше колеге из полиције на којима је Влада опробала примену поменутог законског решења. Уосталом, за све, па и за ово, увек постоји први пут!

Хаџи Звратко М. Ковач, ген. секретар НСПРВ

USITNJAVANJE RASPUSTA ŠTETNO ZA UČENIKE

Piše: Ljubomir Šuljagić*

Pre nekoliko dana „Politika“ je objavila da su direktori osnovnih škola u Užicu i Čajetini pokrenuli inicijativu da se promeni termin zimskog raspusta za đake. Predlaže se da prvi deo raspusta bude oko Nove godine i Božića, a drugi u februaru. Kažu da imaju podršku školskih odbora, saveta roditelja, turističkih radnika, Ministarstva turizma i trgovine... Ovaj predlog pravdaju time da je boravak dece na snegu koristan za zdravlje učenika, ali i da bi turistički radnici zaradili. Ne kažem da nije, ali...

Hteo bih da iznesem neka lična zapažanja i uputim nekoliko pitanja, na koja bi trebalo dati odgovore pre nego što se ovaj predlog usvoji. Jer, nisu sva deca iz Užica ili Čajetina, pa da mogu ujutru da odu na Zlatibor a uveče se vrate kući, bez nekih većih troškova, što je ovde i te kako važno. Šta da radi dete iz Vladičinog Hana, Vršca ili Rume, jer Srbija ima

samo nekoliko pravih skijaških centara?! Kako da dođu do njih? Zatim, pitanje je koliko dece uopšte upražnjava zimske sportove? Posebno je dovedena u pitanje pedagoška opravdanost ovakvog usitnjavanja raspusta. Poznato je da se deca za vreme raspusta potpuno opuste i da je potrebno vreme da se „vrate“ školskim obavezama, navikama i uključuje u rad.

I sadašnji kalendar rada u školama ima mnogo manjkavosti. Dešavalo se da đaci imaju i po deset dana (ove godine sedam) prolećnog raspusta, a da posle toga maturantima ostane do kraja još samo petnaestak nastavnčkih dana! Treba li da napomenem da svaki učenik (podatak za srednje škole), u proseku za godinu dana sa nastave izostane oko 15 dana! Valjda je dosta odmora i raspusta, vreme je da se nešto i uči!

*profesor, Prijepolje

TITULA DOKTORA NAUKA NEMA SJAJ SAMO U SRBIJI?

Piše: Zagorka Stević-Gojkov*

Tekst „Titula doktora nauka kao socijalni ventil“, objavljen u „Politici“ od 15. i 16. februara, navodi čitaoca da pomisli da je hiperprodukcija od 1275 diploma doktora nauka tokom školske 2011/12. godine dovela do inflacije titule doktora nauka u Srbiji. Da li statističke analize mogu govoriti o suštini problema. One ne govore ništa. Davno je Mark Tven primetio da postoje normalne laži, proklete laži i statistika. Kako uopšte brojčana vrednost može biti pokazatelj kvalitativne vrednosti? Da li se tako vrednuju titule doktora nauka? Da li njihova retkost povećava pojedinačnu vrednost ili povećanje troškova diplome obezbeđuje njen kvalitet? Podaci OECD-a, navedeni u tekstu, pokazuju da je povećanje broja stečenih doktorskih titula svetski trend. Jedan od razloga jeste povećanje konkurentnosti među državama i multinacionalnim kompanijama. Ideje su te koje donose novinu, a ona obezbeđuje prednost

na tržištu. Stoga samoodgovorne naučne zajednice vode ostvarive i primenljive politike razvoja. Na potcenjuju svoje društvene resurse, ali otvaraju vrata novim kadrovima. O kakvom je znanju reč i da li su to oni „pravi“ doktori nauka u koje „država“ ulaže, a ovi srpski su lažni jer vode u inflaciju titulu pošto država ne ulaže u njih? Koliko je doktora nauka iz Srbije već regrutovano i biće regrutovano u evropsku zajednicu? Niko ih neće pitati za diplomu, pitace ih za praktično znanje. Njihove doktorske titule mere se tržišnom upotrebljivošću i primenljivošću. U tržišnom društvu sve je podređeno „efektivnosti“, ekonomičnosti, profitabilnosti...

Nema više velikih ličnosti čije bi ideje promenile svet.

U tekstu se dalje govori da je ovaj „državni“ problem utoliko veći jer se spremamo za ulazak u zajednički evropski akademski prostor, kao i da država treba konačno da poveća ulaganje od 0,3 odsto DBP-a godišnje, koliko za sada daje.

Činjenica jeste da politika dominira svim društvenim strukturama, ali ako govorimo o sticanju titula doktora nauka, dakle o obrazovnoj politici, moramo je povezati sa naučnom zajednicom. Pitanje treba postaviti prvo Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, onda Nacionalnom savetu, univerzitetima, svim fakultetima na kojima su stečene titule. Mnogo je lakše govoriti da smo neobrazovana nacija. Šta će nama ovoliko doktora nauka? Kako uključiti njihovo znanje u dalji razvoj i napredak srpskog društva, a ne poremetiti harmoniju koja uveliko vlada u određenim naučnim krugovima?

One koji odlučuju da dalje studiraju i unapređuju svoj pogled prema svetu treba pohvaliti. Ulagati u svoje obrazovanje, a pri tome ne biti nagrađen od tržišta jeste zbunjujuće za teoriju racionalnog izbora. Možda je, ipak, reč o „normalnim“ ljudima koji su i dalje u Srbiji i koji su deo ne samo evropskog veći svetskog akademskog prostora.

Ovaj proces ne treba posmatrati kao „socijalni ventil“, već kao „autizam“ Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i svih naučnih ustanova koji učestvuju u njegovoj implementaciji.

*master politikolog, analitičar životne sredine, ekonomista

INTELEKTUALNO BESČAŠĆE

Piše: Vladimir Glišin*

Čudnom koincidencijom u „Politici“ od 17. februara objavljena su tri odvojena napisa čiji bi se zajednički imenitelj mogao opisati kao tema o našem intelektualnom beščašću. Tako već na naslovnoj strani čitamo krupnim slovima napisano: „Zašto srpska vlada voli privremene direktore“, a onda u antrafileu stoji i ovo: „Ako ste postavljeni za v.d. direktora kao kada manjinskog koalicionog partnera, lošije ćete stajati nego kandidat budućeg, ali može biti i nesmejnivi ako iza vas stoje tri srpska kreditora“ A onda u tekstu: „Ali, ako ste zabasali među v.d. direktore kao profesionalac koga se setio neki vaš školski drug na vlasti, koji vas nije video u stranci nego vas se setio kao štrebera, preti vam opasno da nećete imati miran san“.

Na ovu temu dala je svoj komentar i ministarka Kori Udovički, rekavši: „Vedeizacija u javnom sektoru je povećana, ali je odraz napora da se nađu odgovarajući kadrovi“. Njeni izvršioći bi trebalo da se zovu „vedete“, pa je očigledno da je u pitanju igra bez granica! Hteo bih samo da podsetim da u „vedeizaciji“ ne učestuju samo tzv. javna preduzeća. Ovaj „sektor“ je i dosta mali, te bi možda trebalo kada se navode učesnici u javnom sektoru, da se navedu i svi ostali kako onima koji nisu navedeni ne bi bila učinjena nepravda.

O ćutanju Srpske akademije nauke i umetnosti, Vasilije Krestić kaže: „Konačno, postavlja se pitanje zašto je rukovodstvo SANU u jednom trenutku

iz naslova te najviše naučne i umetničke ustanove izbacilo odrednicu o njoj nacionalnoj pripadnosti? Da li je to učinjeno zato što nije htela da se meša „u stranačke svade i borbe“, već zbog toga što je kukavički osluškivala šta će i kako će na njeno ponašanje reagovati domaći političari i inostrani moćnici. O moralnom integritetu i intelektualnom poštenju izvesnog broja sada još uvek živih, a i onih akademika dosta se zna. Jedino što bi ovde moglo da se doda što se tiče izostavljanja imena „srpska“ jeste da se ona preimenuju u: Akademija nauka i umetnosti Srbije“.

„Toliko smo uznapredovali na polju visokoobrazovnog sistema da nam je „vlast dekanska“ važnija od naučnoistraživačkog rada. O tome bi danas mogli da progovore (ne bi morali da napišu ništa novo) Dostije, Nušić, Domanović ili Sterija“, prokomentarisao je o „dekanizmu“ Sreten Čuzović, profesor Univerziteta u Nišu. Intelektualno beščašće je možda i pogubnije u sferi visokobrazovanih ustanova, uključujući i naučne institute, nego što je u javnim preduzećima. A i tu i te kako učestvuje srpska vlada! Pre neki dan smo čuli da po institutima treba da se otpusti 6,5 odsto zaposlenih! Po kom kriterijumu? Dok se ne napravi jedna poštena, nekorumpirana međunarodna recenzija ko je kod nas stvarno naučnik, dotle će i veći deo i njima slični odlučivati o intelektualnoj vrednosti srpskog naroda. A dotle – intelektualno beščašće sa dubokim korenima!

*Beograd

„Рационализација“: Уместо девет, десет помоћника

РЕКОНСТРУКЦИЈА У ПОПЕЧИТЕЉСТВУ ПРОСВЕШТЕНИЈА

• Кадровске промене у Министарству • Петничари „пуштају корење“ и преузимају Министарство • Упражњено место помоћника министра за основно и предшколско образовање • Осим Костића сви у в.д. стању • Није шија, него врат: Начелници школских управа постају руководиоци
(Наставак са стр. 1)

Министарство просвете, науке и технолошког развоја променило је унутрашње уређење и донело нову систематизацију радних места а Влада Републике Србије је, на седници одржаној 12. марта 2015. Године, усвојила кадровске промене у оквиру Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Проф. др Зорана Лужанин, досадашња помоћница за развој образовања убудуће ће бити државни секретар. Сектор за средње образовање и васпитање и образовање одраслих ће водити Снежана Марковић, наставница информатике, која је од маја 2014. године у Министарству обављала функцију државног секретара за доунверзитетско образовање.

Досадашњи посебни саветник министра др Милован Шуваков постављен је за помоћника за развој и високо образовање. Др Зоран Костић, помоћник за школске управе, стручно-педагошки надзор и средње

образовање и васпитање имаће ново задужење и убудуће ће бити помоћник министра у новоформираном Сектору за инспекцијске послове. Нови Сектор за ученички и студентски стандард и инвестиције водиће мр Љубиша Антонијевић, доскорашњи помоћник министра за основно и предшколско образовање и васпитање и образовање одраслих.

Шеф правне службе у Министарству Весна Лукић, унапређена је у помоћника за правне послове. Сектор за међународну сарадњу и европске интеграције ће, као и до сада, водити проф. др Виктор Недовић, а Сектор за науку др Никола Танић и Сектор за технолошки развој, трансфер технологија и иновациони систем проф. др Бранко Бугарски. Зоран Тубић и даље ће бити помоћник за финансије, а на челу Секретаријата министарства је Жељка Кнежевић. На позицијама државних секретара су и др Александар Белић и проф. др Зоран Маших.

Од свих помоћника, само

је Зоран Костић изабран раније на конкурс, тако да његова функција у наредном периоду није угрожена. Сви остали биће у в. д. стању, а Министарство просвете тек ће да распише конкурс за та радна места. Део помоћника остаће на својим радним местима. Да није забране запошљавања, знајемо, кадровске промене биле би значајније, а у Министарство би стигла и нова имена.

„Најважнија новина је формирање сектора за развој и високо образовање“, објашњава др Милован Шуваков пре него што је именован на ову функцију. „Ту ће бити планиране и спровођене најважније реформе на свим нивоима - од предшколског до докторских студија. У оквиру овог сектора биће и ЕНИК/НАРИК центар за нострификацију диплома“ каже Шуваков.

Новом систематизацијом укинута су начелници школских управа. Недавном одлуком министра просвете свих 18 начелника је смењено. На њихова места биће изабрани руководиоци школских управа, који ће одговарати директно кабинету министра. Због забране запошљавања, за руководиоце ће бити спроведен интерни конкурс.

ШТРАЈКА ИМА У СВАКОЈ ЧЕТВРТОЈ ШКОЛИ!

Вербић: У 25 одсто школа ђацима ускраћено право на образовање

Током четворомесечног штрајка просветних радника, од 17. новембра до данас, број школа у којима је део запослених или цео колектив био у штрајку се мењао, али је у сваком моменту био значајно мањи од оног који се помињао у медијским извештајима и у подацима синдиката просвете. На графикону је приказан проценат школа у којима је било штрајка са минимумом рада и то по недељама, од почетка штрајка 17. новембра, до данас. Број школа које нису у штрајку и које регуларно раде у сваком тренутку је био већи од 50 одсто, а након 18. фебруара када је потписан споразум са два репрезентативна синдиката о прекиду штрајка, број школа које штрајкују опао је у првом маху на 30, а затим на 25 одсто, колико је забележено и у тренутку кад смо закључивали овај број Информатора.

„Велика већина наставника у Србији ради нормално. Ти људи заслужују захвалност и поштовање због одговорности и посвећености свом послу упркос оправданом незадовољству због материјалног положаја своје струке“, рекао је у петак, 13 марта министар просвете, науке и технолошког развоја др Срђан Вербић „Влада Републике Србије се обавезала да ће кроз Закон о платама системски уредити примања у јавном сектору при чему ће материјални положај просветних радника бити побољшан и усклађен са одговорношћу и нивоом образовања запослених у просвети“, подсетио је Вербић поводом најаве Уније синдиката просвете радника Србије и Синдиката радника у просвети Србије да ће у уторак, 17. марта

у појединим школама потпуно обуставити наставу, као и оцене да ће бити доведено у питање полагање завршног испита за матуранте.

Он је додао да је ученицима у 25 одсто школа у Републици ускраћено право на образовање „У тим школама руководство два репрезентативна синдиката, СПРС и УСПРС, инсистирају на штрајку док Влада Србије не да „гаранције када ће и на који начин просветним радницима бити исплаћена једна плата у циљу побољшања материјалног положаја“.

„Овакву гаранцију, нажалост, синдикатима данас нико не може да понуди“, додао је Вербић.

Поједини представници синдиката у штрајку у својим јавним наступима позивају и на кршење закона као вид радикализације штрајка. Овакве изјаве су неодговорне и крајње непримерене тешкој економској ситуацији из које можемо да изађемо само радом. „Ускраћивање ђацима права на образовање, уцене и кршење закона нису начин на који ће просветни радници својој професији вратити достојанство. Посебан колективни уговор је намењен социјалним партнерима који су спремни да поделе одговорност за одлуке које доносимо. Без преузимања дела одговорности нема партнерства између државе и синдиката. Министарство просвете, науке и технолошког развоја жели да синдикатима у штрајку омогући потписивање посебног колективног уговора под истим условима под којим је већ потписан са друга два синдиката – онда када преузму своје обавезе и окончају штрајк од ког ђаци имају највише штете“, навео је Вербић.

100-ТА СЕДНИЦА КОМИСИЈЕ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ

Министар просвете, науке и технолошког развоја др Срђан Вербић и посебни саветник министра др Милован Шуваков, присуствовали су 6. марта стотој седници Комисије за акредитацију и проверу квалитета, одржаној у просторијама наведене Комисије у Палати Србија. Министар Вербић је Комисији пожељео даљи успешан рад, уз уверење да ће нови сазив Националног савета за високо

образовање, као и чланови Комисије и даље радити на унапређивању и вишем квалитету високог образовања. Министар је изразио наду да ће нови сазив Националног савета за високо образовање покренути и промене у области високог образовања, а пре свега, у начину финансирања.

Ендре Пап, председник Комисије за акредитацију и проверу квалитета рекао је да се чланови овог тела труде да раде на побољшању

простора високог образовања. Он је упознао министра са отвореним питањима са којима се сусрећу у свакодневном раду, а посебно на она која се односе на финансирање и недостатак материјалних средстава.

Министар Вербић и чланови КАПК-а сагласили су се да је неопходно појачати активности на информисању будућих студената о акредитованим факултетима и студијским програмима.

PRAVA SLIKA STANJA - PLATE ISPOD 40.000 DINARA

- Plate padaju i padaće • Prosečna zarada u januaru manja za 21,1% • Linearno smanjenje plata od deset odsto i izostanak bonusa i eto računice • Direktna uticaj zakona o smanjenju zarada
- Najdeblje koverta primili zaposleni u uslužnim delatnostima u rudarstvu – 169.458 dinara, najtanje zaposleni u putničkim agencijama i tur-operaterima – u proseku 16.015 dinara

Zvanična statistika objavila je 23. februara januarski izveštaj o plattama, u kojem se vide pravi efekti zakona o smanjenju plata u javnom sektoru. Tako je smanjenje plata od deset odsto stiglo do računice. Naime, pošto smo u decembru imali nerealnu sliku prosečnih zarada zbog isplaćenih bonusa, januarska zarada je prava slika stanja u kovertama onih koji u Srbiji imaju posao i sreću da primaju plate. Zarade opadaju iz meseca u mesec, i verovatno će padati i dalje, na šta će uticati i aktuelne mere štednje. Kada je reč o zaradama, dinamika je nestabilnija. U poslednjih nekoliko meseci one su na silaznoj putanji, a tako će biti i u narednom periodu. Kao primer navodimo masu realnih zarada koje reprezentuje promene kupovne moći zaposlenih. Naime, svoj najviši nivo te zarade su dostigle u avgustu prošle godine, posle čega su na silaznoj putanji. Prosečne zarade u javnom sektoru u januaru su međugodišnje smanjene 5,4 odsto, masa zarada je, zbog smanjenja broja zaposlenih, smanjena još više – 6,1 odsto. Neto zarade i masa zarada smanjene su u gotovo svim delovima javnog sektora pet do osam odsto.

Elem, prosečna zarada isplaćena u januaru 2015. godine iznosila je 54.208 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u decembru 2014. godini, nominalno je bila manja za 21,1% i realno je bila manja za 20,9%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena u januaru 2015. godine iznosila je 39.285 dinara. U poređenju sa prosečnom zaradom bez poreza i doprinosa isplaćenom u decembru 2014. godine, nominalno bila je manja za 21,4% i realno je bila manja za 21,2%.

Prosečna zarada isplaćena u januaru 2015. godine nominalno je bila veća za 3,4% i realno je bila veća za 3,3% od prosečne zarade isplaćene u januaru 2014. godine.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa isplaćena januaru 2015. godine nominalno je bila veća za 3,5% i realno je bila veća za 3,4% u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u januaru 2014. godine.

U saopštenju Republičkog zavoda za statistiku se podseća na to da je prosečna neto zarada isplaćena u decembru prošle godine u Srbiji iznosila 49.970 dinara, dok je u novembru 2014. bila 44.206 dinara. Januarske plate pale su ispod 40.000 dinara i to je direktna uticaj Zakona o smanjenju zarada, koji je na snazi od novembra prošle godine, kao mera uštede u državnoj kasi.

Podsetimo, taj zakon se primenjuje od isplata koje su bile nakon 1. decembra prošle godine. Na taj način država planira da u budžetu godišnje uštedi ukupno oko 400 miliona evra, odnosno mesečno oko 33 miliona, da bi smanjila

Period	Zarada u prosveti i republički prosek					
	Prosečne zarade			Prosečne zarade bez poreza i doprinosa		
	Ukupno RS	Obraz.	Indeks (3:2)	Ukupno RS	Obraz.	Indeks (6:5)
1	2	3	4	5	6	7
I 2014	52.438	59.207	112,9	37.966	42.548	112,1
II 2014	60.845	59.861	98,4	44.057	42.930	97,4
III 2014	59.782	59.893	100,2	43.452	42.976	98,8
IV 2014	63.167	59.812	94,7	45.847	43.053	93,9
V 2014	60.966	59.957	98,3	44.184	43.020	97,4
VI 2014	61.992	60.683	97,9	44.883	43.504	96,9
VII 2014	62.380	61.009	97,8	45.216	43.725	96,7
IX 2014	60.803	60.751	99,9	43.975	43.576	99,1
X 2014	61.963	60.363	97,4	44.938	43.223	96,2
XI 2014	60.982	60.139	98,6	44.206	43.145	97,6
XII 2014	68.739	56.853	82,7	49.970	40.899	81,8
I 2015	54.208	54.457	100,46	39.285	39.159	99,68

	Prosečne zarade din		Neto zarade din	
	I 2015	I 2015 I 2014	I 2015	I 2015 I 2014
Republika Srbija	54208	103,4	39285	103,5
Srbija - Sever	59390	106,0	43058	106,2
Beogradski region	66392	102,3	48207	102,7
Region Vojvodine	51619	110,7	37344	110,7
Srbija - Jug	47230	99,2	34204	99,0
Reg Šumadije i Zap Srbije	45825	97,7	33313	97,5
Reg Južne i Istočne Srbije	48939	100,9	35289	100,7
Reg Kosovo i Metohija	-	-	-	-

fiskalni deficit, a podsetimo, smanjenje plata u javnom sektoru i penzija većih od 25.000 dinara Vlada je oročila do kraja 2017. godine. Zarade u javnom sektoru su, po stopi od deset odsto, smanjene zaposlenima u direktnim i indirektnim korisnicima budžeta, organizacijama za obavezno socijalno osiguranje, lokalnim samoupravama, javnim preduzećima, preduzećima u većinskom državnom vlasništvu, javnim agencijama i Narodnoj banci Srbije.

Inače, bruto masa zarada u javnom sektoru u ukupnoj učestvuje s 54 odsto, što nije zanemarljivo, pa otuda i toliki pad januarske prosečne zarade. Pomenimo, prošle godine usvojene su i izmene Zakona o radu koje se, između ostalog, odnose na vrednovanje naknade za minuli rad samo kod poslednjeg poslodavca, pa i to utiče na tanje koverta.

U Vojvodini je prosečna januarska plata manja od republičke – iznosi 37.344 dinara, a decembarska je iznosila 49.438 dinara. Dok je u decembru nekoliko vojvodanskih opština imalo prosek veći od 50.000 dinara, u januaru je to pošlo za rukom samo Beočincima. Prosečna zarada u toj opštini je minulog meseca bila 52.090 dinara. Najdrastičniju razliku u težini decembarških i januarskih koverti od svih Vojvodana, osetili su zaposleni u Odžacima, koji su u decembru zaradili u proseku 53.452 dinara, a prošlog meseca – 25.063 dinara. Odžaćani su se brzo vratili na samo dno vojvodanske lestvice jer su manje od njih kući odneli samo Srbojanci – 23.995 dinara i zaposleni u Bačkom Petrovcu – 24.892 dinara.

U Apatinu je januarska zarada iznosila 46.674 dinara, a u decembru je bila 52.248 dinara, u Pećincima je za prvi mesec ove godine isplaćeno 45.140 dinara (54.192 dinara u decembru), u Senti je januarska plata bila 34.841 dinar (55.662 dinara u decembru)... Januarska zarada Novosađana je bila 41.043 dinara.

Najveće plate u Srbiji, u januaru bile su u Priboju – 70.895 dinara, Kostolcu – 65.241 dinar, Lazarevcu – 60.361 dinar... Sve u svemu, plate su nam pale ispod 40.000 dinara, a kad će se vratiti barem do 400 evra...

Plata ne zavisi samo od meseca u kom se prima već i od sreće to jest od preduzeća u kom radite i zanimanja kojim se bavite. Tako su najveću platu isplaćenu u decembru imali su programeri i konsultanti – 160.100 dinara (neto), a u januaru su zaradili 113.836 dinara. Zaposleni u uslužnim delatnostima u rudarstvu minulog meseca zaradili su više nego u decembru – čak 169.458 dinara. Najmanje su u januaru zaradili zaposleni u putničkim agencijama, tur-operaterima i rezervacijama – u proseku 16.015 dinara.

INDEKSI POTROŠAČKIH CENA

- U januaru deflacija od 0,2 odsto • Inflacija na godišnjem nivou 0,1 odsto • Inflacija u poslednjih 13 meseci šest puta bila ispod nule, ali to ne pogoduje privredi ni bržem izlasku iz recesije

Indeksi potrošačkih cena (inflacija) definišu se kao mera prosečne promene maloprodajnih cena robe i usluga koje se koriste za ličnu potrošnju. Cene ovih proizvoda i usluga u januaru 2015. godine, u odnosu na decembar 2014. godine, u proseku su niže za 0,2%. Potrošačke cene u januaru 2015. godine, u poređenju sa istim mesecom prethodne godine, povećane su za 0,1%. Prosečan godišnji rast potrošačkih cena u 2014. godini je iznosio 2,9%. Posmatrano po glavnim grupama proizvoda i usluga klasifikovanih prema nameni potrošnje, u januaru 2015. godine, u odnosu na prethodni mesec, pad cena je zabeležen u grupama Rekreacija i kultura (-2,1%), Transport (-2,0%), Zdravstvo (-1,6%), Odeća i obuća (-0,7%) i Komunikacije (-0,3%). Rast cena zabeležen je u grupama Hrana i bezalkoholna pića (0,6%), Nameštaj, pokućstvo i tekuće održavanje stana (0,5%), Stan, voda, električna energija, gas i druga goriva (0,4%) i u grupama Alkoholna pića i duvan, Restorani i hoteli i Obrazovanje (za po 0,1%). Cene ostalih proizvoda i usluga nisu se bitnije menjale.

Od januara 2014. godine do danas cene su u Srbiji čak šest puta bile ispod

nule. Zato je, prema izveštaju Republičkog zavoda za statistiku, međugodišnja inflacija u januaru 2015. iznosila svega 0,1 odsto. Gotovo da niko ne pamti da je bila manja u ovo doba godine. Budući da su toliko dugo cene išle „u rikverc“ jasno je i zašto Narodna banka nije postigla inflacioni cilj od četiri, plus/minus 1,5 odsto. Podaci pokazuju da je inflacija skliznula ispod cilja već u martu prošle godine i da je već jedanaest meseci van onoga što je cilj monetarne politike centralne banke. Niska inflacija, međutim, nije uvek razlog za slavlje, već i za brigu, jer ukazuje da nam je privredna aktivnost slaba što se, uostalom i vidi iz toga da se za 2014. godinu očekuje pad bruto domaćeg proizvoda (BDP) od oko dva odsto.

Za privredu nije dobro ni kad je inflacija oko nule. Zato takozvanoj nultoj inflaciji ne teže ni najrazvijenije zemlje, a pogotovu ne teže deflaciji, jer je ona posledica recesije i dodatno je pojačava. Deflacija je posledica niske tražnje, ali i dodatno podstiče njen pad. Kad nema inflacije, ili kad je deflacija, novac više vredi, ljudi odlaze kupovinu, jer računaju da će sutra moći više da kupe „za iste pare“, a ne isplati im se ni da ga ulažu na štednju, jer su kamate niske.

ЗАСТУПАЊЕ СТРАНKE У ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ

(ДА ЛИ ЗАСТУПНИК СТРАНKE МОРА ДА БУДЕ АДВОКАТ)

Одредба Закона о парничном поступку којом је одређено да странку може да заступа пуномоћник који мора да буде адвокат, није у складу са Уставом Републике Србије.

Одредбама члана 85. ст. 1. и 2. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, број 72/11) прописано је: „Странке могу да предузимају радње у поступку лично или преко пуномоћника, који мора да буде адвокат.“ (став 1); „Изузетно од става 1. овог члана, пуномоћник правног лица може бити дипломирани правник са положеним правосудним испитом, који је стално запослен у том правном лицу.“ (став 2)

У мишљењу поводом достављених иницијатива, доносилац акта (Народна скупштина Републике Србије) наводи: да је решење раније важеће ЗПП, према којем је свако пословно способно физичко лице могло бити пуномоћник пред судом било неодрживо, будући да поступање некавалификованог пуномоћника, због његовог непознавања парничних процедура које захтевају правничко знање, доводи до тога да странке буду ускраћене у својим правима и неравноправне уколико их не заступа адвокат, јер некавалификовани пуномоћник није оспособљен за преузимање одговорности у парничном поступку и нема иста процесна средства као странка коју је заступао адвокат.

Тиме што је у члану 85. став 1. Закона утврђено да странку која сама не жели или не може да предузима радње у судском поступку мора заступати адвокат, што значи од самог почетка првостепеног поступка, за Суд се поставило питање да ли се на овај начин ограничава приступ странке суду.

Уставни суд је доносећи решење о покретању поступка од 6.12.2012. године, а полазећи од разлога оспоравања ове одредбе Закона изнетих у иницијативама, те мишљења Народне скупштине на наводе из иницијатива, оценио да се основано поставља питање сагласности одредбе члана 85. став 1. у делу: „који мора да буде адвокат“ ЗПП са уставним гаранцијама из члана 4. став 1, члана 21. став 2., члана 32. став 1, члана 36. и члана 67. Устава, те потврђеним међународним уговором. Ово стога што је Народна скупштина, одредбама члана 97. тачка 2. и члана 99. тачка 7. устава, овлашћена да законом уреди остваривање и заштиту слобода и права грађана, као и поступак пред судовима, а тиме и парнични поступка, односно правила поступка за пружање судске правне заштите по којима се поступа и одлучује у парницама за решавање спорова насталих поводом повеле права личности и спорова из породичних, привредних, имовинскоправних и других грађанскоправних односа, осим спорова за које је посебним законом прописана друга врста поступка. Међутим, Уставни суд налази да, иако је у оквиру овог овлашћења садржано и овлашћење законодавца да уређују судски поступак пропише начин заступања странака у поступку, држава приликом уређивања ових питања има одређену слободу уређивања, али не и апсолутно и неограничено право, већ је законодавац ограничен Уставом, односно основним уставним принципима на којима се темељи правни поредак. Стога је Уставни суд, имајући у виду да је Уставом утврђено да је Република Србија, поред осталог, заснована на владавини права и социјалној правди, начелима грађанске демократије, људским и мањинским правима и слободама и припадности европским принципима и вредностима (члан 1), да свако има право на једнаку законску заштиту без дискриминације (члан 21. став 2), да свако има право на независан, непристрасан и законно већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега (члан 32. став 1), те да се јемчи једнака заштита права пред судовима (члан 36. став 1), нашао да странке имају право на једнаку правну заштиту, да поступак у коме се пружа правна заштита мора бити правичан, што обухвата могућност остваривања права на приступ суду, права на независан и непристрасан суд, процесну равноправност и једнакост странака у коришћењу процесних средстава. Уставни суд је, такође, имао у виду да ни Устав ни Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода изричито не помињу право на приступ суду, али да је ово право неодвојиво од права на правично суђење, и да је Европски суд за људска права у случају *Голдер против Уједињеног Краљевства* (представка 4451/70) изразио став да је право на приступ суду укључено у гаранције у члану 6. став 1. наведене конвенције и да то право не сме бити условљено или отежано. Осим тога, Суд је имао у виду да Европски суд за људска права у пракси право на приступ суду везује за ниже судске instance и првостепени поступак, док стоји на становишту да се приступ највишој судској instance може судити на различите начине, али се и тада води рачуна о односу ограничења са сврхом ограничења и о томе да ли постоји начин да се сврха ограничења постигне мањим ограничењем права, те да ли је оно неопходно, тј. у сврху коју Устав допушта, у обиму неопходном да се уставна сврха ограничења задовољи у демократском друштву и без задирања у суштину зајамченог права.

Како је оспореном одредбом члана 85. став 1. ЗПП ограничен приступ првостепеном суду уколико странка сама не предузима радње у поступку, Уставни суд је разматрао да ли је овакво ограничење неопходно и да ли за-

дире у суштину зајамченог права на приступ суду.

Уставни суд налази да заступање од стране адвоката, дакле лица коме је пружање правне помоћи професија, а не неког другог, по природи ствари, представља финансијски терет за заступаног, а државу ставља у активну улогу да обезбеди приступачан правни поступак за утврђивање права и обавезе који су регулисани прописима.

Код одговора на питање да ли је држава обезбедила ефективно право на приступ суду, Уставни суд је имао да је право на правну помоћ људско право, будући да се чланом 67. Устава јемчи сваком, под условима одређеним законом, право на правну помоћ, што подразумева, по налажењу Уставног суда, да је ово људско право праћено истовременом обавезом државе па га поштује, да га не повређује и да пружи заштиту, како би оно било доступно, стварно и ефикасно, те да доступност правне помоћи није ствар добре воље, већ обавеза државе да је пружи, будући да право без могућности да се ужива постаје илузорно.

Полазећи од тога да је Уставом утврђено да се свакоме, под условима одређеним законом, јемчи право на правну помоћ, да правну помоћ пружају адвокатура, као самостална и независна служба, и службе правне помоћи које се оснивају у јединицама локалне самоуправе, у складу са законом и да се законом одређује када је правна помоћ бесплатна (члан 67), те да је Законом о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“, број 129/07) прописано да општина преко својих органа у складу са Уставом и законом организује службу правне помоћи (члан 20. став 1. тачка 31), по оцени Уставног суда, следи да је право на правну помоћ Уставом зајамчено право, које се остварује на два начина: преко правне помоћи коју пружа адвокатура, као независна и самостална професионална делатност и преко служби правне помоћи, које се оснивају у јединицама локалне самоуправе, те да је у том смислу јединица локалне самоуправе овлашћена да на сврсисходан начин уреди правну помоћ.

Из наведеног произлази да се прописаним ограничењем у члану 85. став 1. ЗПП у избору пуномоћника, тако што он „мора да буде адвокат“, не обезбеђује ефективно право на приступ суду, већ се ограничава чланом 67. Устава зајамчено право грађана да правну помоћ могу добити не само од адвоката, већ и од служби правне помоћи основаних у јединицама локалне самоуправе.

Одредбама чл. 436. до 441. Закона о парничном поступку уређен је као посебан поступак „Поступак у парницама из радних односа“, тако што је прописано да се, ако у одредбама ове главе није другачије прописано, у парницама из радних односа сходно примењује одредбе овог закона. Осталим одредбама те главе Закона није уређено заступање странака, што значи да се сходно примењују остале одредбе овог закона, па и члан 85. став 1. приликом заступања запослених у радним споровима.

Имајући у виду наведено, Уставни суд налази да је са становишта уставног начела о јединству правног поретка, одредба члана 85. став 1. Закона у делу: „који мора да буде адвокат“ у колизији са одредбама Закона о раду којим се на системски начин уређују права запослених и остваривања тих права, а међу којима је и право запосленог да његове интересе у поступку пред судом штити и заступа синдикат, те да је у том смислу ова одредба, у наведеном делу, несагласна са чланом 4. став 1. Устава.

Уставни суд указује да се одредбом члана 85. став 2. Закона не дискриминишу дипломирани правници без положеног правосудног испита у односу на оне са тим испитом у правном лицу. Имајући у виду да је утврђено да је одредба става 1. члана 85. којом је прописано да „странке могу да предузимају радње у поступку лично или преко пуномоћника који мора да буде адвокат“, у делу: „који мора да буде адвокат“ несагласна са Уставом, док према ставу 2. исте одредбе Закона, „Изузетно од става 1. овог члана, пуномоћник правног лица може бити дипломирани правник са положеним правосудним испитом, који је стално запослен у том правном лицу“. Уставни суд налази да је због међусобне повезаности ст. 1. и 2. члана 85. Закона, и одредба става 2. овог члана Закона несагласна с Уставом. Како нема уставноправног основа за прописивање ограничења у погледу тога ко може бити пуномоћник странке у парничном поступку, то нема ни утемељена да се по овом основу доводе у различит положај физичка и правна лица, а што би следило уколико би оспорена одредба става 2. члана 85. остала у правном поретку. Уставни суд је утврдио да ни одредба члана 85. став 2. Закона није у сагласности са Уставом и потврђеним међународним уговором.

Уставни суд је утврдио да одредбе члана 85. став 1. у делу који гласи: „који мора да буде адвокат“ и став 2. „Изузетно од става 1. овог члана, пуномоћник правног лица може бити дипломирани правник са положеним правосудним испитом, који је стално запослен у том правном лицу“, Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, број 72/11), нису у сагласности са Уставом и потврђеним међународним уговором. (Одлука Уставног суда Србије, V – бр. 51/12 ог 23. маја 2013)

600 ĐAKA IZBAČENO IZ ŠKOLE: PREPISIVALI UZ POMOĆ RODITELJA

Oko 600 srednjoškolaca u Indiji izbačeno je iz škole, pošto je utvrđeno da su prepisivali na maturskom ispitu, a u tome su im čak pomagali i roditelji. Indijski zvaničnici su saopštili da je u državi Bihar pojačana kontrola u srednjim školama, zato što su mnogi učenici na ispit poneli beleške sa kojih su nameurali da prepisuju. Takođe, zabeležen je neverovatan prizor gde se roditelji penju po prozorima škole da bi deci pomogli u prepisivanju.

U Indiji na završni ispit, posle srednje škole, ove godine izlazi oko 1,4 miliona đaka, koji su pod velikim pritiskom, jer je uspeh na maturi uslov za nastavak školovanja.

PRAVILA ZA DOBAR VID

Naučite dete da češće odmara oči. Ako dobro vidi, treba da pravi pauzu dok uči na svakih 40 minuta. Ako ima malu dioptriju, na svakih 30 minuta. Knjigu ili svesku treba držati na rastojanju od 35-40 cm. Tako se najmanje deformišu očna jabučica. Ograničite mališanu sedenje ispred kompjutera i televizora. Dete u osnovnoj školi ne bi smelo da provodi ispred računara više od pola sata dnevno. Potrudite se da đaku servirate namirnice korisne za vid: svež beli sir, jogurt, kefir, ribu, junetinu, ćuretinu, šargarepu i kupus. Za vid su takođe korisni multivitamini sa oligoelementima.

DECA SVE VIŠE KRATKOVIDNA

Kratkovidna deca su u proseku skoro četiri sata nedeljno manje napolju nego deca sa dobrim vidom, a oko dva odsto dece od pet do sedam godina treba da nosi naočare. Izlaganje prirodnom svetlu i posmatranje udaljenih objekata ključni su u sprečavanju kratkovidnosti, a za svaki dodatan sat koji deca provedu napolju rizik kratkovidnosti smanjuje se za oko dva odsto, potvrđili su rezultati istraživanja koje je sprovedeno na Kembridžu na oko 10.000 dece. Naučnici veruju da deca koja provode dosta vremena napolju manje čitaju, igraju kompjuterske igrice ili gledaju televizor, za šta je još odavno poznato da kvare vid. „Potrebno je provesti još istraživanja da bismo otkrili sve faktore koji našoj deci kvare vid“, rekao je vođa studije, dr Džastin Šervin. Kratkovidnost ne može da se izleči. Ali čak i kad se otkrije kratkovidnost, njeno napredovanje se može zaustaviti ili barem usporiti.

BESPLATNA JOGA ZA TRI MILIONA DRŽAVNIH ČINOVNIKA

Indijska vlada saopštila je da će ponuditi besplatne časove joge za tri miliona državnih funkcionera u cilju promovisanja te drevne indijske prakse. Indijski premijer Narendra Modi, veliki sledbenik joge, smatra da zahvaljujući toj praksi može da radi prekovremeno i da mu je dovoljno samo četiri do pet sati sna. Vlada je navela da će od 1. aprila biti organizovani redovni časovi joge za sve državne službenike i njihove porodice. Modi je u novembru 2014. godine imenovao ministra za tradicionalnu indijsku medicinu koja podrazumeva jogu, ajurvedu i homeopatiju.

Ujedinjene nacije su ustanovile Međunarodni dan joge, koji će ove godine biti prvi put obeležen 21. juna.

BIL GEJTS: 11 STVARI KOJE NEĆETE NAUČITI U ŠKOLI

1. Život nije fer, navikli se na to.
2. Svet ne zanima tvoje samopoštovanje. Svet prihvata ako postigneš nešto pre nego što počneš da se osećaš dobro u svojoj koži.
3. Nećeš zaradivati 60.000 dolara godišnje čim izađeš iz srednje škole. Nećeš biti potpredsednik sa službenim telefonom, sve dok to ne zaradiš.
4. Ako misliš da ti je učitelj strog, čekaj dok ne dobiješ šefa.
5. Pečenje hamburgera nije ti ispod časti. Tvoji preci imali su drugu reč za pečenje hamburgera: zvali su to prilikom.
6. Ako pogrešiš, nisu tvoji roditelji krivi, ne kukaj nad svojim greškama, uči iz njih.
7. Pre tvog rođenja, tvoji roditelji nisu bili dosadni kao sada. Postali su takvi zbog plaćanja tvojih računa, čišćenja tvoje odeće i slušanja tebe kako pričaš kako si kul. Stoga, pre nego što spaseš šume od parazita, pokušaj da složiš ormar u svojoj vlastitoj sobi.
8. Tvoja škola ima način za rešavanje i pobednika i gubitnika, život nema. U nekim školama ukinuli su negativne ocene i daju ti bezbroj prilika da daš pravi odgovor, ali to nema nikakve sličnosti sa stvarnim životom.
9. Život nije podeljen u semestre. Nema slobodnog leta i vrlo malo zaposlenih je zainteresovano da ti pomogne da nađeš sebe. To čini u svoje slobodno vreme.
10. Televizija nije pravi život. U pravom životu ljudi moraju da napuste kafić i odu na posao.
11. Budi ljubazan prema štreberima. Velike su šanse da ćeš raditi za jednog od njih.

PREKVALIFIKACIJA

Mi, magistri sa Tržišta rada, oštro protestujemo! Kakav je to način da se toliko favorizuju doktori nauku?! Mi uvažavamo činjenicu da su doktori nauka za jedan stepen stručniji od nas. To jeste činjenica. Da ne ulazimo sada kako se kod nas do doktora dolazi! To sad nije tema. Ali se ne slažemo da oni imaju prednost u odnosu na nas! Takođe smatramo da smo ni na Tržištu rada svi potpuno ravnopravni! Mi magistri smo na isti način nezaposleni kao i doktori nauka! Zašto se sada tu pravi nekakva razlika?!

Čuli smo mi vaše objašnjenje! Da nas ima mnogo. Da svih nas ima toliko mnogo da ste morali da uvedete nekakve kriterijume. Pa ste se odlučili za nekorektivno favorizovanje po naučnom zvanju. Da li zaista neko misli da je doktor nauka sposobniji od magistra? Da će se bolje snaći na novom poslu? Grdno se varate, gospodo!

Mi magistri smo sigurni da možemo da obavimo novi posao potpuno ravnopravno s doktorima nauka. Uostalom, testirajte nas! Testirajte, pa da vidite kako nema nikakve razlike između magistra i doktora! Zato insistiramo da još jednom razmotrite našu žalbu. Zašto bi doktori nauka imali prednost u odnosu na magistre pri prekvalifikaciji za varioce?!

Slobodan Simić